

ЗАКОН ЗА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ

В сила от 01.01.2019 г.

Обн. ДВ. бр.105 от 18 Декември 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.24 от 22 Март 2019г., изм. ДВ. бр.101 от 27 Декември 2019г., доп. ДВ. бр.28 от 24 Март 2020г., изм. ДВ. бр.44 от 13 Май 2020г., изм. ДВ. бр.67 от 28 Юли 2020г., изм. и доп. ДВ. бр.105 от 11 Декември 2020г., изм. ДВ. бр.8 от 28 Януари 2022г., изм. ДВ. бр.18 от 4 Март 2022г., изм. и доп. ДВ. бр.8 от 25 Януари 2023г., изм. и доп. ДВ. бр.39 от 1 Май 2024г.

Проект: **802-01-41/18.10.2018 г.**

Глава първа. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Законът урежда обществените отношения, свързани с упражняване на правата на хората с увреждания в Република България.

Чл. 2. Законът има за цел да:

1. насърчава, защитава и гарантира пълноценното и равноправно упражняване на правата и свободите на хората с увреждания;
2. създаде условия за социално приобщаване на хората с увреждания;
3. способства за зачитане на вътрешно присъщото човешко достойнство на хората с увреждания;
4. предоставя подкрепа за хората с увреждания и техните семейства.

Чл. 3. Законът гарантира правата на хората с увреждания по начин, който осигурява зачитане на човешкото им достойнство и равното им третиране в личния, обществения и политическия живот, като се прилагат индивидуален подход и индивидуална оценка на потребностите.

Чл. 4. Основните принципи на закона са:

1. личен избор и независимост на хората с увреждания и техните семейства;
2. равнопоставеност и недискриминация;
3. социално приобщаване и пълноценно и ефективно участие на хората с увреждания и техните семейства в обществения живот;
4. достъпност.

Чл. 5. (1) Областите на подкрепа за хората с увреждания са:

1. здравеопазване;
2. образование;
3. заетост;

4. жилищно осигуряване;
5. достъпна среда в урбанизираните територии и обществените сгради;
6. транспорт;
7. култура;
8. спорт;
9. личен живот;
10. обществен и политически живот;
11. правосъдие;
12. други области.

(2) Средствата за оказване на подкрепа за хората с увреждания с цел социално приобщаване включват:

1. медицинска, професионална, социална, трудова и психологическа рехабилитация;
2. образование и професионално обучение;
3. услуги, подпомагащи трудовата реализация;
4. достъпност и разумни улеснения;
5. социални услуги;
6. финансова подкрепа;
7. достъпна информация;
8. достъп до правосъдие и правна защита;
9. осигуряване на лична мобилност с максимална степен на независимост;
10. лична помощ;
11. универсален дизайн;
12. други средства.

Чл. 6. Чужденци с увреждания, които имат разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване в Република България, чужденци с увреждания, на които е предоставено убежище, статут на бежанец или хуманитарен статут, чужденци с увреждания, ползващи се от временна закрила, и лица, за които това е предвидено в международен договор, по който Република България е страна, се ползват със същите права, както българските граждани с увреждания, при условие че степента на трайно намалена работоспособност или видът и степента на увреждане са определени по реда на действащото законодателство в Република България.

Глава втора.

ОРГАНИ НА УПРАВЛЕНИЕ, НАБЛЮДЕНИЕ И СЪТРУДНИЧЕСТВО

Чл. 7. Министерският съвет определя държавната политика за правата на хората с увреждания.

Чл. 8. (1) Държавната политика за правата на хората с увреждания се осъществява от

държавните и местните органи в сътрудничество с национално представителните организации на и за хората с увреждания, национално представителните организации на работодателите и национално представителните организации на работниците и служителите, които създават условия и съдействат за реализирането на програми и проекти в тази област.

(2) Държавните и местните органи съгласно своите правомощия приемат, съответно издават нормативни актове, стратегии, програми, стандарти и други документи, свързани с правата на хората с увреждания.

Чл. 9. (1) За осъществяване на държавната политика за правата на хората с увреждания министърът на труда и социалната политика:

1. координира дейностите на държавните органи с цел реализиране правата на хората с увреждания;

2. разработва, участва в обсъждането и предлага приемането и/или изменението на нормативни актове, стратегически документи, програми и планове, засягащи правата на хората с увреждания;

3. организира дейността на Националния съвет за хората с увреждания;

4. организира дейността по предоставянето на статут на национално представителните организации на и за хората с увреждания;

5. оказва методическа помощ на органите на изпълнителната власт за провеждането на държавната политика за правата на хората с увреждания;

6. координира събирането на данни от различните институции и организации, на базата на които изготвя анализи и годишен доклад за спазването на правата на хората с увреждания в секторните политики;

7. координира изпълнението на националните ангажименти по прилагането на **Конвенцията за правата на хората с увреждания** (ратифицирана със **закон** - ДВ, бр. 12 от 2012 г.) (ДВ, бр. 37 от 2012 г.), както и на международните актове във връзка с правата на хората с увреждания;

8. предоставя информация на държавните органи и гражданското общество по прилагането на **Конвенцията за правата на хората с увреждания** и националните политики;

9. представлява държавата в международни организации и програми, засягащи хората с увреждания;

10. ръководи и координира участието в национални и международни програми и проекти за хората с увреждания, включително и съвместно с други държавни органи и организации;

11. поддържа контакти със сродни специализирани държавни органи в други държави, както и с международни организации с предмет на дейност в подкрепа за хората с увреждания.

(2) За изпълнение на функциите по ал. 1 министърът на труда и социалната политика се подпомага от дирекция в специализираната администрация на Министерството на труда и социалната политика и от Агенцията за хората с увреждания.

Чл. 10. (1) Агенцията за хората с увреждания е изпълнителна агенция към министъра на труда и социалната политика, юридическо лице на бюджетна издръжка със седалище София.

(2) Агенцията за хората с увреждания се представлява и ръководи от изпълнителен директор.

(3) Агенцията за хората с увреждания:

1. участва в механизма по координация в областта на политиката за правата на хората с увреждания;

2. води и поддържа информационна система за хората с увреждания;

3. изготвя 6-месечни и годишни отчети за изпълнението на политиката за правата на хората с увреждания, които предоставя на министъра на труда и социалната политика;

4. (отм. - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.07.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 8 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 18 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.)

5. (отм. - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.07.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 8 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 18 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.)

6. води и поддържа регистър на специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания;

7. разработва програми и финансира мерки за стимулиране на стопанската инициатива в интерес на хората с увреждания;

8. разработва програми и финансира проекти за рехабилитация, интеграция и за изграждане на достъпна среда за хората с увреждания;

9. участва при изготвянето на проекти на нормативни актове, свързани с правата на хората с увреждания и дава становища по тях;

10. публикува и поддържа на интернет страницата си информация за насоките и достъпа за реализиране на правата за хората с увреждания;

11. при установяване на нарушение на правата на хората с увреждания докладва на компетентните органи за предприемане на действия;

12. извършва и други дейности, определени с акт на Министерския съвет.

(4) Дейността, структурата и числеността на персонала на Агенцията за хората с увреждания се определят с устройствен правилник, приет от Министерския съвет по предложение на министъра на труда и социалната политика.

Чл. 11. (1) За осъществяване на функциите по насърчаване, защита и наблюдение на прилагането на Конвенцията за правата на хората с увреждания се създава Съвет за наблюдение.

(2) Съветът за наблюдение осъществява дейността си при спазване на следните принципи:

1. защита и гарантиране на правата на хората с увреждания;

2. независимост и публичност;

3. сътрудничество и взаимодействие с държавните и местните органи и с гражданското общество.

Чл. 12. (1) Съветът за наблюдение се състои от 9 членове - двама представители, определени от омбудсмана на Република България, двама представители, определени от председателя на Комисията за защита от дискриминация, четирима представители на организациите на и за хората с увреждания, определени от тях, и един представител на академичната общност, определен от Българската академия на науките.

(2) Мандатът на Съвета за наблюдение е 4 години и започва да тече от датата на попълване на състава му. Членовете на съвета осъществяват дейността си до конституирането на новия състав.

(3) Организациите на и за хората с увреждания определят своите представители по ред, определен с **правилника за прилагането** на закона.

(4) Дейността на Съвета за наблюдение се администрира чрез администрацията на омбудсмана на Република България и на Комисията за защита от дискриминация на ротационен принцип за срок две години.

(5) Съветът за наблюдение се представлява от председател и заместник-председател.

(6) Председател на Съвета за наблюдение е представител на институцията, която администрира дейността на Съвета за наблюдение по ал. 4.

(7) Заместник-председател на Съвета за наблюдение е представител на организациите на и за хората с увреждания, избран от тях, на ротационен принцип за срок една година.

(8) При отсъствие на председателя неговите функции се изпълняват от заместник-председателя.

(9) В заседанията на Съвета за наблюдение могат да бъдат поканени и представители на други институции, организации, независими експерти, работодатели, синдикати и други.

Чл. 13. (1) Член на Съвета за наблюдение не може да е лице, което:

1. изпълнява държавна служба;
2. е поставено под запрещение;
3. е осъждано за умишлено престъпление от общ характер, освен ако е реабилитирано.

(2) Ограничението по ал. 1, т. 1 не се прилага за представителите на омбудсмана на Република България и на Комисията за защита от дискриминация.

Чл. 14. Съветът за наблюдение:

1. изготвя становища, препоръки и предложения до отговорните институции за предотвратяване и преустановяване на нарушенията на правата на хората с увреждания;
2. изготвя ежегодни доклади по предприетите действия за прилагането на **Конвенцията за правата на хората с увреждания**;
3. осъществява периодичен преглед и оценка на националното законодателство, практики и проекти на нормативни актове за съответствие с разпоредбите на **Конвенцията за правата на хората с увреждания**;
4. осъществява и други дейности, свързани с насърчаване, защита и наблюдение по прилагането на **Конвенцията**.

Чл. 15. (1) Съветът за наблюдение провежда заседанията си най-малко веднъж на три месеца.

(2) Заседанията са редовни, ако в тях участват повече от половината от членовете на Съвета за наблюдение.

(3) Решенията на Съвета за наблюдение се взимат с мнозинство повече от половината от присъстващите членове.

(4) Членовете на Съвета за наблюдение не получават възнаграждение за участието си в него.

(5) Съветът за наблюдение приема правилник за дейността си и организацията на работа.

Чл. 16. (1) Съветът за наблюдение работи въз основа на приета от него годишна програма.

(2) Съветът за наблюдение ежегодно представя за сведение в Народното събрание доклад за дейността си.

Чл. 17. (1) За осъществяване на сътрудничество при разработване и провеждане на политиката за правата на хората с увреждания към Министерския съвет се създава Национален съвет за хората с увреждания, наричан по-нататък "Националния съвет".

(2) Председател на Националния съвет е заместник министър-председател.

(3) Националният съвет е консултативен орган, в който участват представители на държавата, определени от Министерския съвет, национално представителните организации на и за хората с увреждания, национално представителните организации на работниците и служителите, национално представителните организации на работодателите и Националното сдружение на общините в Република България.

(4) Националният съвет дава становища по проектите на нормативни актове, стратегии, програми, планове и други актове, които засягат правата на хората с увреждания.

(5) Националният съвет си сътрудничи с органите по координация и наблюдение по закона.

(6) Членовете на Националния съвет не получават възнаграждение за участието си в него.

(7) Дейността и организацията на работа на Националния съвет се определят с правилник, приет от Министерския съвет.

Чл. 18. (1) Централните и териториалните органи на изпълнителната власт определят служителите, на които се възлагат функции на координатори по правата на хората с увреждания.

(2) Координаторите по ал. 1:

1. участват в разработването на политики и програми в областта на правата на хората с увреждания;
2. участват в изработването, изпълнението и отчитането на нормативните актове, стратегически документи, планове, проекти, анализи и доклади в областта на правата на хората с увреждания съгласно компетентността на съответния орган;
3. координират изпълнението на мерките от компетентността на съответния орган и участват в изготвянето на доклади по правата на хората с увреждания;
4. координират събирането и разпространението на информация и добри практики в областта на правата на хората с увреждания от компетентността на съответния орган;
5. изпълняват и други функции в областта на правата на хората с увреждания, възложени от съответния орган.

(3) Функциите на служителите, определени за координатори по правата на хората с увреждания, се определят в длъжностните им характеристики или чрез заповед на органа по назначаването и работодателя.

Чл. 19. (1) За провеждане на политиката за правата на хората с увреждания областните управители създават областни съвети.

(2) В състава на областните съвети се включват представители на областната и общинската администрация, на териториалните органи на изпълнителната власт, на национално представителните организации на и за хората с увреждания, национално представителните организации на работниците и служителите и на работодателите, юридически лица с нестопанска цел за осъществяване на дейност в обществена полза, както и други заинтересовани лица, работещи в областта на правата на хората с увреждания.

(3) Областните съвети съдействат и подпомагат областните управители при осъществяване, анализиране, разработване на стратегии, планове, мерки и други дейности, свързани с изпълнението на политиката в областта на правата на хората с увреждания на областно ниво.

(4) Членовете на областните съвети не получават възнаграждение за участието си в заседанията.

Глава трета.

ИНДИВИДУАЛНА ОЦЕНКА НА ПОТРЕБНОСТИТЕ

Чл. 20. (1) Хората с увреждания съобразно своите потребности имат право на индивидуална оценка на потребностите, която е комплексна.

(2) Оценката по ал. 1 изследва функционалните затруднения на човека с увреждане, свързани със здравословното му състояние и наличието на бариери при изпълнение на ежедневните и други дейности, както и вида на подкрепата.

Чл. 21. (1) Индивидуалната оценка на потребностите се изготвя по настоящ адрес на човека с увреждане от специализиран отдел в дирекциите "Социално подпомагане" към Агенцията за социално подпомагане.

(2) Индивидуална оценка на потребностите се изготвя по искане на:

1. човека с увреждане или упълномощено от него лице;

2. родителя (осиновителя), настойника или попечителя на човек с увреждане;

3. (изм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2019 г.) лице, на което са възложени грижи за дете с увреждане по реда на **чл. 26 от Закона за закрила на детето**;

4. (изм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.07.2020 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 101 от 2019 г.) ръководителя на социалната или интегрираната здравно-социална услуга за резидентна грижа, която ползва дете с увреждане;

5. директора на дирекция "Социално подпомагане" към Агенцията за социално подпомагане при самосезиране.

(3) За изготвяне на оценката по ал. 1 се подават:

1. заявление-декларация по образец, утвърден от изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане;

2. формуляр за самооценка на човека с увреждане за затруднения в домашни условия и извън тях по образец, утвърден от изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане;

3. медицински документи или експертно решение на Териториално-експертната лекарска комисия (ТЕЛК) или Националната експертна лекарска комисия (НЕЛК).

(4) Документите по ал. 3 се подават в дирекция "Социално подпомагане" по настоящия адрес на човека с увреждане. Документите може да се подават лично, с писмо с известие за доставяне (обратна разписка) чрез лицензиран пощенски оператор или по електронен път съгласно изискванията на **Регламент (ЕС) № 910/2014** на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на **Директива 1999/93/ЕО** (ОВ, L 257/73 от 28 август 2014 г.), наричан по-нататък "**Регламент (ЕС) № 910/2014**", и на **Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги**. Документите може да се приемат и в дома на човека с увреждане при доказана с медицински документ необходимост.

Чл. 22. (1) Индивидуалната оценка на потребностите се изготвя въз основа на информация за:

1. самооценката на човека с увреждане за затруднения в домашни условия и извън тях;

2. увреждането/здравословното състояние;

3. вида на затруднения във функционирането на човека с увреждане;

4. степента на затруднения във функционирането на човека с увреждане;

5. степента на включване в социалната среда на човека с увреждане;

6. мобилността на човека с увреждане в социалната му среда и затруднения извън дома;

7. други обстоятелства.

(2) За изготвянето на индивидуалната оценка Агенцията за социално подпомагане чрез своите органи има право на безвъзмезден достъп до данни, обработвани и администрирани от други публични органи или структури, съгласно изискванията за защита на личните данни.

(3) Индивидуалната оценка на потребностите, включително оценката за потребността от предоставяне на социални услуги, лична помощ или друг вид подкрепа при условия и по ред, определени със закон, се изготвя по Методика за извършване на индивидуална оценка на потребностите от подкрепа за хората с увреждания, приета от Министерския съвет по предложение на министъра на труда и социалната политика.

(4) Индивидуалната оценка на потребностите се изготвя в срок до края на месеца, следващ месеца на подаване на документите по **чл. 21, ал. 3** по ред, определен с **правилника за прилагането** на закона.

(5) (Нова - ДВ, бр. 28 от 2020 г., в сила от 13.03.2020 г.) При обявено извънредно положение по **чл. 84, т. 12 от Конституцията на Република България** при заявена, но не навременно установена потребност на човека с увреждане, лицето има право на вида подкрепа от датата на подаване на документите по **чл. 21, ал. 3**, въз основа на заключенията от изготвената индивидуална оценка на потребностите по **чл. 20**.

Чл. 23. (1) Индивидуалната оценка на потребностите включва три компонента:

1. информация за човека с увреждане;
2. констатации за наличните функционални дефицити на човека с увреждане въз основа на събраната информация по **чл. 22, ал. 1**;
3. заключения, свързани с конкретни подкрепящи мерки.

(2) Заключенията в индивидуалната оценка на потребностите се основават на самооценката на човека с увреждане за затруднения в домашни условия и извън тях и констатираните обстоятелства за наличните функционални затруднения и бариери при изпълнението на ежедневните и други дейности съобразно представените документи по **чл. 21, ал. 3**.

(3) В заключенията се определят видовете подкрепа по тази глава и потребността от предоставяне на социални услуги, лична помощ или друг вид подкрепа при условия и по ред, определени със закон.

Чл. 24. (1) (Отм. - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.07.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 8 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 18 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.)

(2) Хората с трайни увреждания съгласно индивидуалната оценка на потребностите им по **чл. 20** имат право на:

1. финансова подкрепа за покупка на лично моторно превозно средство;
2. финансова подкрепа за приспособяване на жилище;

3. финансова подкрепа за балнеолечение и/или рехабилитационни услуги;
4. финансова подкрепа наем на общинско жилище;
5. месечна финансова подкрепа.

(3) Хората с увреждания имат право да ползват социални услуги, лична помощ или друг вид подкрепа съгласно потребностите, определени в индивидуалната им оценка по **чл. 20**, при условия и по ред, определени със закон.

Чл. 25. (1) Въз основа на заключенията в индивидуалната оценка на потребностите директорът на дирекция "Социално подпомагане" или оправомощено от него длъжностно лице издава заповед за:

1. отпускане на месечна финансова подкрепа по **чл. 69, т. 1**, и/или
2. отпускане на целеви помощи по **чл. 69, т. 2**.

(2) Въз основа на заключенията в индивидуалната оценка на потребностите директорът на дирекция "Социално подпомагане" или оправомощено от него длъжностно лице издава направления за предоставяне на лична помощ с определен брой часове, социални услуги или друг вид подкрепа при условия и по ред, определени със закон.

(3) Заповедите по ал. 1 и направленията по ал. 2 се съобщават писмено на лицето, подало заявление-декларация, в 7-дневен срок от издаването ѝ заедно с индивидуалната оценка на потребностите.

(4) Заповедите по ал. 1 и направленията по ал. 2 се мотивират.

(5) Заповедите по ал. 1 и направленията по ал. 2 може да се обжалват по реда на [Административнопроцесуалния кодекс](#).

(6) Вземанията на лицата за финансова подкрепа се погасяват в срок три месеца от края на месеца, за който се отнасят.

Чл. 26. (1) (Отм. - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.)

(2) Индивидуалната оценка на потребностите се издава за срока, посочен в експертното решение за определяне процента на трайно намалената работоспособност или вида и степента на увреждане.

(3) Лицата с определени вид и степен на увреждане 50 и над 50 на сто, установени след навършване на възрастта за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по **чл. 68 от Кодекса за социално осигуряване**, както и лицата с намалена работоспособност, навършили възраст за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по **чл. 68 от Кодекса за социално осигуряване** в срока на решението на ТЕЛК (НЕЛК), ползват правата по закона пожизнено независимо от определения в експертното решение срок.

(4) Срокът на действие на индивидуалната оценка на потребностите, издадена въз основа на

пожизнено експертно решение, както и в случаите по ал. 3, е 5 години от датата на издаването ѝ.

(5) Нова индивидуална оценка на потребностите може да бъде изготвена преди изтичането на срока на издадената оценка при:

1. издаване на ново експертно решение от ТЕЛК (НЕЛК) преди изтичането на срока на действащото експертно решение;
2. промяна в потребностите на човека с увреждане и заявеното желание по **чл. 21, ал. 2.**

(6) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) При промяна на обстоятелствата, въз основа на които е предоставена подкрепа по **чл. 25, ал. 2**, директорът на дирекция "Социално подпомагане" служебно изготвя нова индивидуална оценка на потребностите.

(7) (Нова - ДВ, бр. 8 от 2023 г.) Когато лицата са подали заявление-декларация за преосвидетелстване от ТЕЛК не по-късно от три месеца преди изтичане на срока на експертните им решения и е налице забавяне в медицинската експертиза по смисъла на разпоредбите на **Закона за здравето**, срокът на действие на индивидуалната оценка на потребностите продължава до издаване на новите експертни решения на ТЕЛК или НЕЛК без прекъсване.

Чл. 27. (1) При писмен сигнал или по преценка на директора на съответната дирекция "Социално подпомагане" за недобросъвестно получена месечна финансова подкрепа и/или целева помощ, както и за неизползвана по предназначение целева помощ, се извършва проверка от длъжностно лице на дирекцията.

(2) За резултатите от проверката длъжностното лице по ал. 1 съставя констативен протокол, който предоставя в тридневен срок на директора на дирекция "Социално подпомагане".

(3) В случай на установена недобросъвестност при получаване на месечна финансова подкрепа и/или целева помощ и/или неизползвана по предназначение целева помощ директорът на дирекция "Социално подпомагане" издава мотивирана заповед за възстановяване на получената месечна финансова подкрепа и/или целева помощ заедно със законната лихва.

(4) Лицата, неизползвали по предназначение целева помощ, се лишават от тези помощи до възстановяване на дължимите суми.

(5) Заповедта по ал. 3 подлежи на обжалване по реда на **Административнопроцесуалния кодекс** в 14-дневен срок от деня на получаването ѝ. Обжалването спира изпълнението, като не се допуска предварително изпълнение.

(6) Принудителното изпълнение на заповедта по ал. 3 се допуска по искане на дирекция "Социално подпомагане" по реда на **Гражданския процесуален кодекс**.

Глава четвърта. **ПОДКРЕПА ЗА СОЦИАЛНО ПРИОБЩАВАНЕ**

Раздел I.

Медицинска, професионална, социална, трудова и психологическа рехабилитация

Чл. 28. (1) Министерският съвет приема програми за профилактика и рехабилитация, в които се определят целите, мерките и средствата за превенция на увреждането, както и органите, които провеждат мерките и са отговорни за оценяване на възможностите на хората с увреждания.

(2) Министерският съвет по предложение на министъра на здравеопазването приема програма за ранна диагностика и профилактика на генетичните и пренаталните заболявания и придобити състояния.

Чл. 29. (1) Хората с увреждания имат право на рехабилитация, която е комплексна и може да е:

1. медицинска;
2. професионална;
3. социална;
4. трудова;
5. психологическа.

(2) Медицинската рехабилитация е лечебна дейност, осъществявана от мултидисциплинарни екипи при условията и по реда на **Закона за лечебните заведения** и на **Закона за здравето осигуряване**, и включва:

1. идентификация на уврежданията;
2. медицинска и функционална диагностика;
3. физикална терапия;
4. говорна и зрителна терапия;
5. кинезитерапия;
6. хидротерапия;
7. ерготерапия;
8. психотерапия;
9. поддържаща медикаментозна терапия;
10. назначаване на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия за хората с увреждания.

(3) Медицинската рехабилитация е насочена към:

1. постигане на максимална функционална годност и успешна ресоциализация;
2. подпомагане на медико-биологичното възстановяване и профилактика на усложненията;
3. поддържане на функционалното състояние и ограничаване на патологичните последици;
4. компенсиране по различни начини и чрез различни средства на загубата на функционална годност на увредените органи и системи.

(4) Професионалната рехабилитация е процес, който дава възможност на хората с увреждания за преодоляване на бариерите на достъп и връщането на работа към определена професия.

(5) Професионалната рехабилитация има за цел развитие на знанията и уменията на хората с увреждания за полагане на труд, подготовка за работа и осигуряване на работа, съответстваща на здравословното им състояние, образование и квалификация.

(6) В процеса на професионална рехабилитация се извършват следните дейности:

1. оценка на професионалната пригодност на хората с увреждания;
2. професионални консултации, които се основават на комплексна оценка на професионалната пригодност;
3. професионално обучение;
4. осигуряване на услуги за подкрепа и трудова асистенция;

5. осигуряване на подходяща подкрепа за преодоляване бариерите на функционалните ограничения за упражняване на усвоена професия, пригодно работно място и условия на труд съобразно потребностите на човека с увреждане и други.

(7) Социалната рехабилитация е създаване на умения за водене на независим живот в обществото чрез рехабилитация на зрението, слуха и говора, двигателна рехабилитация, психологична помощ, психо-социално консултиране, трудова и професионална дейност, предоставяне на социални и рехабилитационни услуги и други дейности.

(8) Дейностите, които се извършват в областта на социалната рехабилитация, са свързани със:

1. изграждане на умения и способности за справяне при осъществяването на дейностите в живота;
2. изграждане на подкрепяща среда за човека за водене на независим живот;
3. създаването на условия за социални контакти, творчество и художествено-творчески изяви, рекреационни дейности, информация и други.

(9) Трудовата рехабилитация насърчава правото на заетост на хората с увреждане чрез:

1. трудова терапия;
2. социално приобщаване чрез трудова дейност;
3. осигуряване на услуги за насочване към заетост в специализирана, защитена или обичайна работна среда;
4. обучение в специализирана, защитена или обичайна работна среда;
5. осигуряване на подходяща форма на заетост в специализирана, защитена или обичайна работна среда;
6. адаптиране на трудовата среда за осигуряване на заетост на хората с увреждания.

(10) Психологическата рехабилитация е насочена към възстановяване и поддържане на психическото равновесие и възможности за дейност.

(11) Участие в различните видове рехабилитация по ал. 1 може да вземат и семействата на хората с увреждания в съответствие с идентифицирани потребности.

Раздел II.

Образование и професионално обучение

Чл. 30. (1) На децата и учениците с увреждания, включително на децата и учениците със специални образователни потребности, се предоставя подкрепа за личностно развитие в системата на предучилищното и училищното образование.

(2) Подкрепата е обща и допълнителна и се прилага в съответствие с индивидуална оценка на всяко дете и на всеки ученик с увреждане, изготвена при условията и по реда на [Закона за предучилищното и училищното образование](#) и държавните образователни стандарти.

Чл. 31. (1) Подкрепата за личностно развитие се предоставя и осигурява на децата и учениците по [чл. 30, ал. 1](#) съвместно с държавните и местните органи и техните структури и доставчиците на социални услуги.

(2) Институциите в системата на предучилищното и училищното образование предоставят условия за равен достъп до качествено образование и приобщаване на децата и учениците чрез осигуряване на допълнителна подкрепа по [чл. 187, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование](#).

(3) Институциите по ал. 2 осигуряват допълнителната подкрепа за личностно развитие на

децата и учениците с увреждания чрез план за подкрепа, изготвен по реда на **чл. 187, ал. 3 от Закона за предучилищното и училищното образование**. Планът се изготвя въз основа на оценка на индивидуалните потребности на всяко дете или ученик, която се извършва от екип за подкрепа за личностно развитие в детската градина или в училището.

(4) Институциите в системата на предучилищното и училищното образование осигуряват достъп и присъствие на асистентите на деца или ученици с увреждания, когато в плана за подкрепа по ал. 3 е посочено, че детето или ученикът се нуждае от подкрепата на асистент.

Чл. 32. (1) Регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование осъществяват организационно и методическо подпомагане на детските градини и училищата по отношение на предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие по **чл. 31, ал. 2** на децата и учениците с увреждания, както и осигуряват ресурсно подпомагане на деца и ученици със специални образователни потребности в случаите, предвидени в **Закона за предучилищното и училищното образование**.

(2) Към регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование се създават регионални екипи за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците по ал. 1.

Чл. 33. Висшите училища осигуряват:

1. подкрепяща среда, специални приспособления, необходимите учебни материали и допълнителна преподавателска помощ, подпомагащи процеса на обучение и оценяване на хората с увреждания;

2. подготовка на специалисти за работа с хора с увреждания.

Чл. 34. Професионалното обучение на хората с увреждания се осъществява от:

1. професионални гимназии и професионални колежи;

2. центрове за професионално обучение;

3. работодатели;

4. (отм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2019 г.)

5. предприятия и кооперации.

Раздел III.

Заетост

Чл. 35. Заетостта на хората с увреждания се осъществява в обичайна, специализирана и защитена работна среда.

Чл. 36. (1) Министерството на труда и социалната политика и Агенцията по заетостта осъществяват политиката по заетостта на хората с трайни увреждания, като съвместно с други заинтересовани страни разработват и предлагат за финансиране и реализиране програми и мерки за насърчаване на заетостта, осигуряващи равни възможности чрез социално-икономическа интеграция на хората с трайни увреждания, съгласно **Закона за насърчаване на заетостта**.

(2) По програмите и мерките по ал. 1 се предоставят средства за стимулиране на работодателите, които разкриват работни места за наемане на хора с трайни увреждания, по реда на **Закона за насърчаване на заетостта**.

(3) Работодателите могат да получават средства по програми и мерки по ал. 1, когато удостоверят изпълнение на задълженията по **чл. 38**.

(4) Трудовите и осигурителните отношения на наетите безработни лица с трайни увреждания от работодател, получил преференции по реализацията на програми и мерки за насърчаване на заетостта, се уреждат при условията на трудовото и осигурителното законодателство.

Чл. 37. (1) Хората с увреждания, регистрирани в териториалните поделения на Агенцията по заетостта, имат право да ползват посредничество по информиране и намиране на работа и професионално ориентиране по реда на **Закона за насърчаване на заетостта**.

(2) Териториалните поделения на Агенцията по заетостта предоставят специализирано трудово посредничество на хората с увреждания, търсещи работа, което включва:

1. оценка на професионалните умения на хората с увреждания;
2. оценка на желанията и възможностите за придобиване на професионални умения с оглед на изискванията на пазара на труда;
3. включване в програма/проект за придобиване на професионални умения;
4. подпомагане чрез трудови наставници в процеса на обучение и започване на работа;
5. насочване на хората с увреждания към потенциални работодатели в изпълнение на изискванията по **чл. 38** и посредничество при преговорите на хората с трайни увреждания и работодателите.

Чл. 38. (1) С цел гарантиране на заетостта на хората с трайни увреждания в обичайна работна среда работодателите назначават работници и служители с трайни увреждания съгласно квота, както следва:

1. работодатели с 50 до 99 работници и служители - едно лице с трайни увреждания;
2. работодатели със 100 и над 100 работници и служители - две на сто от средносписъчния си състав.

(2) Работните места, определени по реда на **чл. 315 от Кодекса на труда**, не се взимат предвид при отчитане изпълнението на квотата по ал. 1.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) Работодателите се освобождават от задължението по ал. 1 до края на съответната календарна година при:

1. наличие на специфични фактори в работната среда, възпрепятстващи наемане на хора с трайни увреждания;
2. липса на хора с трайни увреждания, насочени от дирекции "Бюро по труда" или от трудови посредници с издадено удостоверение за регистрация за извършване на посредническа дейност по наемане на работа.

(4) Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда" удостоверява обстоятелствата по ал. 3.

(5) Работодателите, извън тези по ал. 3, които прилагат алтернативни мерки за заетост на хора с трайни увреждания, определени с **правилника за прилагането** на закона, се освобождават от задължението по ал. 1.

(6) При неизпълнение на задължението по ал. 1 и 5 работодателят дължи ежемесечно компенсационна вноска в размер 30 на сто от минималната работна заплата за страната за всяко незаето работно място за човек с трайно увреждане.

(7) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) За новосъздадени предприятия задължението по ал. 1 възниква през годината, следваща годината на вписването им.

(8) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) Специфичните фактори в работната среда по ал. 3, т. 1 се установяват съобразно броя на работниците и служителите, които:

1. полагат труд при условията на първа или втора категория труд;
2. работят при условията на установено намалено работно време или имат право на допълнителен платен годишен отпуск съгласно **чл. 156, ал. 1, т. 1 от Кодекса на труда**.

Чл. 39. Хората с трайни увреждания се наемат на работни места, които позволяват използване и развиване на уменията и знанията им.

Чл. 40. Работодателят е длъжен да пригоди работното място към нуждите на човека с увреждане при неговото наемане, при необходимост, в зависимост от вида и степента на увреждането.

Чл. 41. (1) Работодателят уведомява териториалните поделения на Агенцията по заетостта за свободните работни места и за необходимите му работници и служители, тяхната квалификация и професионални умения, за изпълнение на квотата по **чл. 38, ал. 1**.

(2) В тримесечен срок от уведомяването по ал. 1 работодателят е длъжен да назначи на работа хора с трайни увреждания, които отговарят на изискванията на заемане на работното място.

(3) Работодателят уведомява съответното териториално поделение на Агенцията по заетостта, че е назначил лице/лица с трайни увреждания съобразно квотата по **чл. 38, ал. 1**.

(4) Работодателите имат право да ползват посредничество за наемане на работна сила по реда на **Закона за насърчаване на заетостта** в изпълнение на квотните задължения съгласно **чл. 38, ал. 1**.

(5) Условието и редът за изпълнение на квотните задължения за работодателите и алтернативните мерки по **чл. 38, ал. 5**, включително редът по **чл. 38, ал. 6**, се определят с **правилника за прилагането** на закона.

Чл. 42. Работодател, който създаде производствено звено или сектор, в който работят 5 и повече хора с увреждания, може да ползва правата по **чл. 49** и **чл. 50, ал. 1** за тези производствени структури и за работещите в тях хора с увреждания.

Чл. 43. (1) Хората с увреждания, които търсят работа, имат право да ползват безплатно посреднически услуги по заетостта, предоставяни от трудови посредници с издадено удостоверение за регистрация за извършване на посредническа дейност по наемане на работа съгласно изискванията на **Закона за насърчаване на заетостта** и **Наредбата за условията и реда за извършване на посредническа дейност по наемане на работа** (обн., ДВ, бр. 49 от 2003 г.; изм., бр. 52 от 2006 г., бр. 22 от 2010 г.; Решение № 12614 на Върховния административен съд от 2010 г. - бр. 88 от 2010 г.; бр. 50 от 2011 г., бр. 83 от 2013 г., бр. 82 от 2014 г., бр. 101 от 2016 г. и бр. 78 от 2017 г.).

(2) Посредническата дейност по ал. 1 се изразява в оказване на съдействие на търсещите работа лица и на работодателите, предлагащи работни места, с цел сключване на договор за наемане на работа.

Чл. 44. (1) Агенцията за хората с увреждания може да финансира работодател, съответно орган по назначаване, по национална програма за заетост на хората с увреждания за:

1. осигуряване на достъп до работното място за човек с трайно увреждане;
2. приспособяване на работното място за човек с трайно увреждане;
3. оборудване на работното място за човек с трайно увреждане;
4. квалификация и преквалификация, съответно обучение за професионално и служебно развитие;
5. други дейности.

(2) Работодателят, съответно органът по назначаване, наема на работа хора с трайни увреждания за срок, не по-кратък от три години след осигуряването на финансирането по ал. 1.

(3) Работодател, съответно орган по назначаване, който не е изразходвал средствата по ал. 1 по предназначение или не е назначил хора с трайни увреждания, възстановява получените суми със законната лихва.

(4) Условията и редът за финансиране по ал. 1 се определят с **правилника за прилагането** на закона.

Чл. 45. (1) Работодател, съответно орган по назначаване, на когото е осигурено финансиране по **чл. 44**, при условие че не ползва преференции по **Закона за насърчаване на заетостта**, ползва средства от държавния бюджет за 30 на сто от внесените от работодателя осигурителни вноски за държавното обществено осигуряване, задължителното здравно осигуряване и допълнителното задължително пенсионно осигуряване за наетите хора с увреждания по ред, определен с **правилника за прилагането** на закона.

(2) Агенцията за хората с увреждания извършва контрол относно разходването на средствата по ал. 1.

Чл. 46. Изпълнителният директор на Агенцията за хората с увреждания утвърждава програми и проекти за започване и развитие на самостоятелна стопанска дейност на хората с увреждания при условия и по ред, определени с **правилника за прилагането** на закона.

Чл. 47. (1) Държавните и местните органи подпомагат и насърчават заетостта на хората с увреждания, като създават условия за осъществяване на дейността на специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания и трудово-лечебните бази чрез подходящи икономически стимули, финансови облекчения съгласно действащото законодателство и други подкрепящи насърчителни мерки.

(2) Мерките по ал. 1 включват осигуряване на възможности за изпълнение на местни инициативи в подкрепа на специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания и трудово-лечебните бази с цел повишаване на тяхната производителност и конкурентоспособност, мерки за повишаване на пригодността за заетост на хората с увреждания в специализирана работна среда и подобряване на тяхната професионална подготовка и трудова реализация, мерки за преодоляване на финансовите и икономическите ограничения на предприятията и кооперациите.

Чл. 48. (1) Специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания са тези, които отговарят на следните условия:

1. регистрирани са по **Търговския закон** или по **Закона за кооперациите**;

2. произвеждат стоки или извършват услуги;

3. имат относителен дял на хората с трайни увреждания, както следва:

а) за специализирани предприятия и кооперации за слепи и слабовиждащи лица - не по-малко от 20 на сто от списъчния брой на персонала;

б) за специализирани предприятия и кооперации на лица с увреден слух - не по-малко от 30 на сто от списъчния брой на персонала;

в) за специализирани предприятия и кооперации на лица с други увреждания - не по-малко от 30 на сто от списъчния брой на персонала;

г) за специализирани предприятия и кооперации на лица с интелектуални затруднения или психични разстройства - не по-малко от 20 на сто от списъчния брой на персонала;

4. вписани са в регистъра по **чл. 83**.

(2) Лицата, работещи по трудово правоотношение в специализираните предприятия и кооперации на хора с увреждания и трудово-лечебните бази, подпомагат хората с трайни увреждания в трудовия им процес и са подкрепящ персонал.

Чл. 49. Агенцията за хората с увреждания може да финансира специализираните

предприятия и кооперации на хора с увреждания по целеви проекти и програми при условия и по ред, определени с **правилника за прилагането** на закона.

Чл. 50. (1) На специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания и трудово-лечебните бази се възстановяват 50 на сто от дължимите осигурителни вноски за държавното обществено осигуряване, задължително здравно осигуряване и допълнително задължително пенсионно осигуряване на работещите по трудово правоотношение лица.

(2) Средствата по ал. 1 се използват за инвестиции, рехабилитация и социална интеграция на хората с трайни увреждания и подкрепящия ги персонал.

(3) Контролът относно използването на възстановените средства се осъществява от Агенцията за хората с увреждания по ред, определен с наредба на министъра на труда и социалната политика.

(4) Специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания и трудово-лечебните бази ползват данъчни преференции по **Закона за корпоративното подоходно облагане** и **Закона за данъците върху доходите на физическите лица**.

(5) Хората с трайни увреждания, които получават доходи от трудова дейност, ползват данъчни облекчения при условия и по ред, определени в **Закона за данъците върху доходите на физическите лица**.

Чл. 51. (Доп. - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) За осигуряване на заетост за хора с множество трайни увреждания, с психични разстройства и/или интелектуални затруднения може да се създават центрове за защитена заетост.

Чл. 52. (1) (Доп. - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) Центровете за защитена заетост са механизъм в подкрепа на трудовата интеграция на хора с множество трайни увреждания, с психични разстройства и/или интелектуални затруднения с цел осигуряване на условия за извършване на продуктивна дейност, платена работа и предоставяне на персонални подкрепящи услуги.

(2) Центровете за защитена заетост:

1. (доп. - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) идентифицират възможност за трудова реализация на хората с множество трайни увреждания, с психични разстройства и/или интелектуални затруднения;

2. изграждат адаптирана среда за реализиране на трудовите възможности по т. 1;

3. формират трудови навици за работа в обичайна или специализирана работна среда;

4. (доп. - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) осъществяват посредничество между хората с множество трайни увреждания, с психични разстройства и/или интелектуални затруднения и работодателите.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) Центрове за защитена заетост може да се създават към специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания, с психични разстройства и/или интелектуални затруднения и трудово-лечебните бази по ред, определен с **правилника за прилагането** на закона.

Раздел IV.

Достъпна среда и разумни улеснения, достъпна информация и осигуряване на лична мобилност

Чл. 53. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 39 от 2024 г.) Хората с увреждания имат право на равен достъп до физическата среда на живеене, труд и отдих, лична мобилност, транспорт, информация и комуникации, включително до информационни и комуникационни системи и технологии, до всички

останали удобства и услуги за обществено обслужване в урбанизираните територии, както и до морските плажове по **чл. 7а от Закона за устройството на Черноморското крайбрежие**.

(2) Достъпът се осъществява чрез идентифициране и премахване на всякакви пречки и прегради пред достъпността, които се отнасят към:

1. елементите на достъпната среда в урбанизираната територия: пешеходни пространства, кръстовища и пешеходни пътеки, достъпни места за паркиране, спирки на превозните средства от редовните линии за обществен превоз на пътници, елементи на обзавеждането на градската среда и други;

2. сгради и съоръжения за обществено обслужване в областите на: образованието, здравеопазването, културата и изкуствата, транспорта, вероизповеданията, административното обслужване, търговията, общественото хранене и услугите, спорта, озеленените площи за обществено ползване и други области за обществено обслужване, включително достъп до помещенията и пространствата за общо ползване и до достъпните работни места в производствени сгради с технология на производство, която позволява да се предвиждат работни места за хора с увреждания;

3. нови многофамилни жилищни сгради или сгради със смесено предназначение;

4. транспортни средства за извършване на градски и междуселищен транспорт;

5. информационни, комуникационни и други услуги, включително информационни системи и услуги за спешна помощ;

6. предоставяне на информация в достъпни формати за хора с различни видове увреждания, включително на български жестов език, на Брайл и лесна за четене версия;

7. (нова - ДВ, бр. 39 от 2024 г.) достъпните морски плажове по реда на **Закона за устройството на Черноморското крайбрежие**.

(3) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 39 от 2024 г.) Правилата, нормите и нормативите (минималните стандарти) за достъпност и универсален дизайн на елементите на достъпната среда в урбанизираната територия и на морските плажове, на сградите и съоръженията по ал. 2, т. 1, 2, 3 и 7 се определят с наредба на министъра на регионалното развитие и благоустройството.

(4) Изискванията за достъпна среда по ал. 1 - 3 са задължителни при изработване и одобряване на подробни устройствени планове и техни изменения, както и при изработване и одобряване на инвестиционни проекти за изграждане на нови или при реконструкция, основно обновяване, основен ремонт, преустройство, пристрояване и надстрояване на елементите на урбанизираната територия и на сградите и съоръженията.

(5) Централните и териториалните органи на изпълнителната власт предприемат мерки за:

1. привеждане на предоставената им за управление държавна собственост (елементите на достъпната среда в урбанизираната територия, сградите и съоръженията) в съответствие с правилата, нормите и нормативите, определени с наредбата по ал. 3 като ежегодно разработват програми с необходимите за това мерки, финансови средства и срокове за изпълнение;

2. съобразяването с всички изисквания за достъпност за хора с увреждания по отношение на предоставената им за управление собственост относно елементите на достъпната среда в урбанизираната територия, сградите и съоръженията по ал. 2, т. 1 и 2;

3. обучение на своите служители, които отговарят за елементите на достъпната среда в урбанизираната територия, сградите и съоръженията, тяхна собственост, по проблемите на достъпността, засягащи хората с увреждания;

4. поставяне на релефни изображения, надписи на Брайл, лесна за четене версия за обозначаване на достъпността на елементите в урбанизираната територия;

5. насърчаване прилагането на други подходящи форми на подкрепа за хора с увреждания с оглед на улесняване достъпа им до информация;

6. подпомагане достъпа на хората с увреждания до нови информационни и комуникационни технологии и системи;

7. подпомагане достъпа на хората с увреждания до нови технологии и обучения, подпомагащи личната мобилност в максимална степен на независимост.

Чл. 54. Собствениците на елементите на достъпната среда в урбанизираната територия, сградите и съоръженията за обществено обслужване по **чл. 53, ал. 2, т. 1 и 2** с цел осигуряване на информация за изградената достъпност в сградите, а именно, при изпълнени всички изисквания за достъпност, се задължават да поставят международния символ за достъпност на видно място на входа на сградата, както и да обявяват изградената достъпна архитектурна среда на електронната си страница, ако имат такава.

Чл. 55. Собствениците на елементи на достъпната среда, сгради и съоръжения по **чл. 53, ал. 2, т. 1 и 2**, собственост на физически и юридически лица, планират мерки, финансови средства и срокове за привеждането им в съответствие с наредбата по **чл. 53, ал. 3**.

Чл. 56. (1) Физическите и юридически лица, собственици на елементи на достъпната среда, сгради и съоръжения, може да бъдат финансирани за дейности за изграждане на достъпна среда за хора с увреждания по национална програма за достъпна жилищна среда и лична мобилност.

(2) Условието и редът за финансиране по ал. 1 се определят с **правилника за прилагането** на закона.

Чл. 57. (1) Проектирането и изграждането на елементите на достъпната среда в урбанизираната територия и на достъпната среда на сградите и съоръженията се извършват при спазване на наредбата по **чл. 53, ал. 3** при условия и по ред, определени в **Закона за устройство на територията**.

(2) За съществуващи елементи на достъпната среда в урбанизираната територия и достъпната среда на съществуващи сгради и съоръжения, при които не може да се спазят изцяло изискванията за достъпност на наредбата по **чл. 53, ал. 3** към отделни строителни елементи или това обременява излишно и непропорционално околните, достъпността се осигурява чрез прилагане на технически и/или организационни мерки и/или чрез спомагателни средства и пособия за определени групи хора с увреждания, когато това се налага. Прилагането на тази възможност се определя и доказва мотивирано в инвестиционния проект, изготвен по реда на **Закона за устройство на територията**, или в доклада за резултатите от обследването при извършване на обследване по реда на наредбата по **чл. 176а, ал. 6 от Закона за устройство на територията**.

Чл. 58. Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията

създава условия за достъп на хората с увреждания до транспортни, информационни и комуникационни услуги, като разработва нормативни актове за:

1. осигуряване на достъпен транспорт за обществено ползване;
2. внедряване на технически приспособления за адаптиране на автомобилите, управлявани от хора с увреждания, с цел компенсиране на техните дефицити и разработване на стандарти за обществения транспорт с цел улесняване придвижването на хората с увреждания;
3. осигуряване на специални условия за движение, спиране, паркиране и престой на пътни превозни средства, управлявани от хора с увреждания или превозващи хора с увреждания;
4. осигуряване на безпрепятствен достъп в обществения транспорт на хора с увреждания, придружени от кучета - водачи на слепи, или от кучета - асистенти на хора с увреждания.

Чл. 59. Министерството на младежта и спорта в сътрудничество с общините и спортните организации създават условия за социално приобщаване на хората с увреждания чрез:

1. популяризиране на ползите от физическа активност и практикуването на спорт от хора с увреждания;
2. осигуряване на възможност за адаптирана физическа активност, практикуване на спорт и участие в спортни прояви и състезания на хора с увреждания, в т. ч. деца и ученици;
3. подпомагане на подготовката и участието на спортисти с увреждания в спортни състезания;
4. подпомагане на младежки дейности.

Чл. 60. Министерството на културата в сътрудничество с общините осигуряват условия за интеграция на хората с увреждания чрез:

1. предоставяне на специализирана информация за използване на услуги, маршрути, архитектурно-транспортни и други облекчения в места за обществено ползване, предназначени за отдых и култура;
2. подкрепа за развитие на таланта и насърчаване творческите изяви на хората с увреждания.

Чл. 61. (Отм. - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.07.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 8 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 18 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.)

Чл. 62. Областните управители провеждат държавната политика за хората с увреждания на териториално ниво, като контролират изпълнената достъпна архитектурна среда на територията на областта по отношение на елементите на достъпната среда в урбанизираната територия, сградите и съоръженията - държавна собственост.

Чл. 63. Местните органи осигуряват в рамките на предоставената им компетентност:

1. (доп. - ДВ, бр. 39 от 2024 г.) изграждането и поддържането на елементите на достъпната среда в урбанизираната територия и до морските плажове по **чл. 7а от Закона за устройството на Черноморското крайбрежие**, и на достъпната среда в сградите и съоръженията по **чл. 53, ал. 2, т. 1 и 2** - общинска собственост, и ежегодно разработват програми, одобрени от съответните общински съвети, с необходимите за това мерки, финансови средства и срокове за изпълнение;

2. достъпен обществен превоз на пътници чрез приспособяване на съществуващите масови транспортни средства и въвеждане в експлоатация на технически пригодени за използване от хора с увреждания транспортни средства;

3. достъп на хората с увреждания, придружени от кучета - водачи на слепи, или от кучета - асистенти на хора с увреждания, до местата за обществено ползване;

4. специални транспортни услуги за хората с увреждания;

5. необходимите материални условия и средства за осъществяване на социални контакти на

хората с увреждания;

б. условия за подпомагане на извънучилищни детски и младежки дейности.

Чл. 64. (1) Българската национална телевизия, Българското национално радио и Българската телеграфна агенция осигуряват информация, достъпна за хората с увреждания.

(2) Медиите по ал. 1 включват в своите програми предавания и информация, свързани с хората с увреждания.

Раздел V.

Достъп до правосъдие и правна защита

Чл. 65. (1) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) Всеки човек с увреждане, който изпитва сериозни затруднения да упражнява самостоятелно правата си при извършване на конкретни правни действия, има право на подкрепено вземане на решение, което се определя по реда на закон, чрез предоставяне на мерки за подкрепа.

(2) Подкрепеното вземане на решение е съчетание на социални интервенции, които целят подкрепа за вземане на решения, които имат правни последици и водят до конкретни резултати за човека с увреждане.

(3) Сериозни затруднения са случаите, в които човекът с увреждане:

1. не разбира информацията, на която се основава решението за извършване на конкретното правно действие;

2. не оценява характера и последиците на възможните решения за конкретното правно действие;

3. не може да направи връзка на информацията по т. 1 и оценката по т. 2 в процеса на вземане на конкретно решение.

(4) Не се смята за сериозно затруднение невъзможността на човека да изразява самостоятелно желанията и предпочитанията си чрез обичайно приетите средства за комуникация, ако той използва подходящи за неговото състояние начини и средства, включително невербални форми на комуникация, визуално представяне и други.

Чл. 66. (1) Мерките за подкрепа са предназначени да улеснят личното упражняване на отделните права на човека, който търси подкрепа.

(2) Подкрепата по ал. 1 изключва всяко неправомерно влияние на подкрепящия, както и подмяната на волята на подкрепения с волята на подкрепящия.

(3) Мерките за подкрепа са социални интервенции и включват:

1. консултации с обучен специалист;

2. предоставяне на специализирани услуги за подкрепено вземане на решение;

3. осигуряване на наставник за подкрепа при вземане на решение;

4. подготовка на антикризисен план;

5. подкрепено вземане на решение чрез подкрепящи мрежи;

6. прилагане на защитни мерки.

(4) Мерките за подкрепа се състоят във:

1. разясняване на смисъла на правното действие и неговите последици;

2. подпомагане на подкрепения да разбере другите участници в извършването на правното действие или засегнатите от него;

3. подпомагане на подкрепения да изрази желанията и предпочитанията си по разбираем за другите начин;

4. оказване на друго съдействие, свързано с извършването на правното действие.

(5) Мерките за подкрепа се определят при спазване на следните принципи:

1. необходимост на всяка мярка;

2. зачитане на желанията и предпочитанията на подкрепения;

3. пропорционалност, срочност и гъвкавост;

4. избягване на конфликт на интереси и неправомерно влияние;

5. изчерпателност на мерките за подкрепа спрямо прилагането на защитните мерки.

(6) За подкрепящо лице може да бъде избрано само лице, с което подкрепеният има доверителна връзка.

Чл. 67. (1) Органите на съдебната власт, както и всички държавни институции осигуряват на хората с увреждания ефективен достъп до правосъдие наравно с всички останали, включително чрез предоставяне на процедурни и подходящи за възрастта им мерки за подкрепа с оглед на тяхната роля във всички фази на процеса.

(2) В програмите на Националния институт на правосъдието и Академията на Министерството на вътрешните работи се включват обучителни програми за работа с хора с увреждания.

Раздел VI.

Финансова подкрепа

Чл. 68. (1) Хората с увреждания имат право на финансова подкрепа в зависимост от потребностите им, определени в индивидуалната оценка по **чл. 20**.

(2) Подкрепата по ал. 1 е предназначена за компенсиране на разходите, свързани с преодоляване на затрудненията, предизвикани от вида и степента на увреждане.

Чл. 69. Финансовата подкрепа за хората с увреждания се състои от два компонента:

1. месечна финансова подкрепа съобразно степента на увреждането;

2. целеви помощи съобразно вида на увреждането.

Чл. 70. Право на месечна финансова подкрепа по **чл. 69, т. 1** имат хората с трайни увреждания над 18-годишна възраст, както следва:

1. от 50 до 70,99 на сто степен на увреждане - в размер 7 на сто от линията на бедност;

2. от 71 до 90 на сто степен на увреждане - в размер 15 на сто от линията на бедност;

3. над 90 на сто степен на увреждане - в размер 25 на сто от линията на бедност;

4. над 90 на сто степен на увреждане с определена чужда помощ, които получават пенсия за инвалидност поради общо заболяване или поради трудова злополука или професионална болест - в размер 30 на сто от линията на бедност;

5. (доп. - ДВ, бр. 8 от 2023 г.) над 90 на сто степен на увреждане с определена чужда помощ, които получават социална пенсия за инвалидност или пенсия за военна инвалидност, или пенсия за гражданска инвалидност, или наследствена пенсия - в размер 57 на сто от линията на бедност.

Чл. 71. Хората с трайни увреждания от 18- до 20-годишна възраст имат право на месечна финансова подкрепа по **чл. 69, т. 1**, ако не получават месечна помощ по **чл. 8д от Закона за семейни помощи за деца**.

Чл. 72. Целевите помощи по **чл. 69, т. 2** се предоставят за:

1. (отм. - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.07.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 8 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 18 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.)

2. покупка на лично моторно превозно средство;

3. приспособяване на жилище;

4. балнеолечение и/или рехабилитационни услуги;

5. наем на общинско жилище.

Чл. 73. (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.07.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 8 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 18 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.) (1) Хората с увреждания имат право на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия извън обхвата на задължителното здравно осигуряване, определени индивидуално с медицински документ, издаден от лекарските консултативни комисии, ТЕЛК или НЕЛК, въз основа на конкретните им нужди и съгласно спецификация, утвърдена от Националната здравноосигурителна каса.

(2) Финансирането и предоставянето на помощните средства, приспособленията, съоръженията и медицинските изделия за хората с увреждания се осъществяват от Националната здравноосигурителна каса въз основа на механизъм и стандарти за качество на помощните средства, приспособленията, съоръженията и медицинските изделия за хората с увреждания, като средствата за това се предоставят от държавния бюджет с трансфер чрез бюджета на Министерството на здравеопазването.

(3) Механизмът за финансиране и стандартите по ал. 2 се определят с наредбата по **чл. 45, ал. 9 от Закона за здравното осигуряване** и с наредбата по **чл. 30а, ал. 4 от Закона за медицинските изделия**, а механизъмът за предоставяне и ползване - в **правилника за прилагане** на закона.

(4) Хората с увреждания, неизползвали помощните средства, приспособленията, съоръженията и медицинските изделия по предназначение, възстановяват пълната им стойност, заплатена от Националната здравноосигурителна каса, заедно с лихвата по реда за събиране на държавните вземания.

Чл. 74. (1) Хората с трайни увреждания, чието придвижване е затруднено, имат право на целева помощ за покупка на лично моторно превозно средство до четирикратния размер от линията на бедност за съответната година, ако средномесечният доход на член от семейството за последните

12 месеца е равен или по-нисък от линията на бедност.

(2) Хората с трайни увреждания получават целевата помощ по ал. 1, ако отговарят и на следните допълнителни условия:

1. имат определена от ТЕЛК (НЕЛК) над 90 на сто вид и степен на увреждане или трайно намалена работоспособност, и
2. са работещи или учащи.

(3) Помощта по ал. 1 може да се ползва повторно след изтичането на 5-годишен срок от предишното ѝ получаване, при установена потребност от това.

Чл. 75. (1) Хората с трайни увреждания с над 90 на сто степен на трайно намалена работоспособност или вид и степен на увреждане и децата с определени вид и степен на увреждане, които се придвижват с инвалидна количка, имат право на целева помощ до двукратния размер от линията на бедност за съответната година за преустройство на жилище, ако средномесечният доход на член от семейството за последните 12 месеца е равен или по-нисък от линията на бедност.

(2) Помощта по ал. 1 може да се ползва повторно след изтичането на 10-годишен срок от предишното ѝ получаване, при установена потребност от това.

Чл. 76. (1) Хората с трайни увреждания с над 90 на сто намалена работоспособност, децата с трайни увреждания и военноинвалидите имат право на целева помощ по **чл. 72, т. 4**, която се предоставя веднъж годишно при наличие на медицинско предписание от лекар специалист за необходимостта от провеждане на балнеолечение и/или рехабилитационни услуги, съобразно конкретните им нужди.

(2) Целевата помощ по ал. 1 е в размер до 80 на сто от линията на бедност за съответната година, но не повече от действително направения разход съгласно представените документи.

(3) Лицата по ал. 1 с определена потребност от чужда помощ имат право на помощта за покриване на разходите за един придружител, ако ползват такъв, в размер до 80 на сто от линията на бедност за съответната година, но не повече от действително направения разход съгласно представените документи.

(4) Целевата помощ се отпуска, когато за същия период услугите по ал. 1 не са ползвани на друго правно основание.

(5) Целевата помощ се изплаща на лицата по ал. 1 след представяне на разходооправдателни документи за извършено балнеолечение и/или рехабилитационни услуги.

(6) При извършено балнеолечение и/или рехабилитационни услуги в обекти на дружества, в които едноличен собственик на капитала е Националният осигурителен институт или Министерството на здравеопазването, както и в специализирани болници за рехабилитация, които имат разрешение от министъра на здравеопазването за дейности по **чл. 22 от Закона за лечебните заведения**, целевата помощ се изплаща на съответния обект или специализирана болница за рехабилитация след представен от тях разходооправдателен документ.

Чл. 77. (1) Право на целева помощ по **чл. 72, т. 5** имат хора с трайни увреждания, ако са самотни или са самотни родители с дете с трайни увреждания и договорът за наем е сключен с тях, както и ако са поставени под пълно запрещение и договорите за наем са сключени с техните законни представители.

(2) Целевата помощ по ал. 1 е в размер на нормативно определения наем по реда на **Закона за общинската собственост** и се превежда от дирекции "Социално подпомагане" след представяне на разходооправдателен документ от съответната община.

Чл. 78. Общините предоставят жилищно настаняване на хората с трайни увреждания чрез общинския жилищен фонд при условия и по ред, определени в **Закона за общинската собственост**.

Чл. 79. (Изм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.07.2020 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 101 от 2019 г.) Хората с трайни увреждания, които ползват без заплащане финансирани от държавния бюджет социални или интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа за срок, по-дълъг от един месец, нямат право да получават месечна финансова подкрепа за периода на престоя си в тях.

Чл. 80. (1) Финансовата подкрепа се освобождава от данъци и такси.

(2) Правото на финансова подкрепа е лично. Отказът от това право, както и прехвърлянето му са недействителни.

(3) От финансова подкрепа не могат да се правят удръжки, освен за:

1. надвзети средства за финансова подкрепа в резултат на счетоводно-техническа грешка;
2. недобросъвестно получени суми.

(4) Недобросъвестно получени средства за финансова подкрепа се възстановяват с лихвата по реда за събиране на държавните вземания.

(5) Лицата, недобросъвестно получили финансова подкрепа, се лишават от тази социална подкрепа за срок една година.

Чл. 81. Редът за отпускане, изплащане, изменение, спиране, прекратяване и възобновяване на финансовата подкрепа се определя с **правилника за прилагането** на закона.

Раздел VII.

Информационна система и регистри

Чл. 82. (1) Агенцията за хората с увреждания създава и поддържа информационна система за хората с увреждания, съдържаща данни относно тяхното здравословно състояние, квалификация, образователна степен, лични възможности за социално приобщаване, професионална реализация, социално-икономически статус, демографски и други данни.

(2) Данните по ал. 1 служат за наблюдение и анализ на социално-икономическия статус на хората с увреждания за планиране на дейности, свързани със задоволяване на индивидуалните им потребности, и за разработване на секторни политики.

(3) Държавните и местните органи, които имат правомощия в областта на правата на хората с увреждания, събират, поддържат и предоставят актуални данни, необходими за работата на информационната система по ал. 1.

(4) Данните в информационната система се обменят от органите по ал. 3 съгласно **Закона за електронното управление** и електронните удостоверителни услуги и се използват за целите по ал. 2.

(5) Информационната система на Агенцията за хората с увреждания поддържа профил на всеки човек с увреждане с възможност за индивидуален достъп до персоналните данни за лицето чрез идентификация по реда на **Закона за електронната идентификация**.

(6) Данните се събират и обработват съгласно изискванията за защита на личните данни.

(7) Редът за воденето, поддържането и ползването на данните в информационната система по ал. 1 се определя с [правилника за прилагането](#) на закона.

Чл. 83. (1) Агенцията за хората с увреждания създава и поддържа регистър на специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания. Регистърът е публичен и се поддържа в електронен вид.

(2) В регистъра по ал. 1 се вписват данни за всички специализирани предприятия и кооперации за хората с увреждания, които отговарят на изискванията на [чл. 48, ал. 1](#).

(3) За вписване в регистъра по ал. 1 лицата, представляващи специализираните предприятия и кооперации за хората с увреждания, или упълномощени от тях лица подават заявление по образец, утвърден от изпълнителния директор на Агенцията за хората с увреждания.

(4) Към заявлението по ал. 3 се прилагат:

1. декларация за обстоятелствата по [чл. 48, ал. 1](#) по образец, утвърден от изпълнителния директор на Агенцията за хората с увреждания;

2. документ, удостоверяващ правото на лицата да извършват дейност, подлежаща на регистрационен, разрешителен или лицензионен режим по специален закон.

(5) Заявлението по ал. 3 заедно с документите по ал. 4 се подават лично, с писмо с известие за доставяне (обратна разписка) чрез лицензиран пощенски оператор или по електронен път съгласно изискванията на [Регламент \(ЕС\) № 910/2014](#) и на [Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги](#).

Чл. 84. (1) В 10-дневен срок от датата на подаване на заявлението и документите по [чл. 83, ал. 3 и 4](#) изпълнителният директор на Агенцията за хората с увреждания или оправомощено от него длъжностно лице извършва проверка на документите и на условията по [чл. 48, ал. 1](#).

(2) При констатиране на непълноти или несъответствия в документите Агенцията за хората с увреждания дава на заявителя 10-дневен срок за отстраняването им. В този случай срокът по ал. 1 се удължава със срока за отстраняване на непълнотите или несъответствията, но не повече от 20 дни от датата на подаване на заявлението за вписване.

(3) В срок до три дни след изтичането на сроковете по ал. 1 и 2 изпълнителният директор на Агенцията за хората с увреждания или оправомощено от него длъжностно лице издава заповед за вписване в регистъра по [чл. 83](#) или мотивирана заповед, с която се отказва вписване.

(4) Изпълнителният директор на Агенцията за хората с увреждания или упълномощено от него длъжностно лице в тридневен срок от издаване на заповедта извършва вписване в регистъра по [чл. 83](#) и издава удостоверение за регистрация.

(5) Заповедта по ал. 3 подлежи на обжалване по реда на [Административнопроцесуалния кодекс](#).

(6) Обжалването на заповедта по ал. 3 не спира изпълнението ѝ.

Чл. 85. (1) В регистъра на специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания се вписват следните обстоятелства:

1. данни за специализираното предприятие или кооперация на хората с увреждания - единен идентификационен код, име и адрес на осъществяване на дейността;

2. данни за представителство на специализираното предприятие или кооперация на хората с увреждания по регистрация от компетентен орган - име, постоянен и/или настоящ адрес;

3. предмет на дейност на специализираното предприятие или кооперация на хората с увреждания;

4. (изм. - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) данни по **чл. 48, ал. 1**;

5. дата на заличаване на регистрацията и основанието за това;

6. промени в обстоятелствата по т. 1 - 5;

7. забележки по вписаните обстоятелства.

(2) Регистрираните специализирани предприятия и кооперации на хората с увреждания са длъжни да уведомяват писмено или по електронен път Агенцията за хората с увреждания за всички промени в обстоятелствата, вписани в регистъра, в 14-дневен срок от настъпването им, като прилагат и съответните документи, които ги доказват.

Чл. 86. (1) Регистрацията в регистъра на специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания се заличава:

1. по искане на специализираното предприятие или кооперация на хората с увреждания;

2. при прекратяване на дейността на специализираното предприятие или кооперация на хората с увреждания и при заличаване от търговския регистър или от регистъра по **чл. 3 от Закона за кооперациите**;

3. (доп. - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) при неспазване изискванията на **чл. 48, ал. 1, т. 2 и/или т. 3**;

4. при извършване на две или повече нарушения в рамките на една година на разпоредбите на **чл. 85, ал. 2**.

(2) Зачиването на регистрацията се извършва със заповед на изпълнителния директор на Агенцията за хората с увреждания или на оправомощено от него длъжностно лице.

(3) Заповедта по ал. 2 подлежи на обжалване по реда на **Административнопроцесуалния кодекс**. Обжалването не спира изпълнението на заповедта.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) В случаите по ал. 1, т. 3 и 4 подновяването на регистрацията на специализираното предприятие или кооперация може да се извърши в срок, не по-кратък от 12 месеца от датата на заличаването, когато не е спазен срокът за уведомяване по **чл. 85, ал. 2**. Подновяването на регистрацията се извършва по реда на **чл. 83**.

(5) Искането по ал. 1, т. 1 се подава лично, с писмо с известие за доставяне (обратна разписка) чрез лицензиран пощенски оператор или по електронен път съгласно изискванията на **Регламент (ЕС) № 910/2014** и на **Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги**.

Чл. 87. Регистърът по **чл. 83, ал. 1** се използва за наблюдение и контрол на специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания, включително на дейността, извършвана от тях при изпълнението на целеви проекти и програми по **чл. 49**. Наблюдението и контролът се извършват от Агенцията за хората с увреждания и се определят с **правилника за прилагането** на закона.

Чл. 88. (1) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.07.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 8 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 18 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.) Изпълнителната агенция по лекарствата води и поддържа регистър на лицата, осъществяващи дейности по предоставяне и ремонт на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия за хората с увреждания. Регистърът е публичен и се поддържа в електронен вид.

(2) Дейностите по предоставяне на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия за хората с увреждания се извършват от лица, регистрирани като търговци по **Търговския закон** или по законодателството на друга държава - членка на Европейския съюз, на друга държава - страна по **Споразумението за Европейското икономическо пространство**, или на

Конфедерация Швейцария и нямат публични задължения.

(3) В регистъра по ал. 1 се вписват и поддържат данни за лицата, осъществяващи дейности по предоставяне и ремонт на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия за хората с увреждания.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.07.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 8 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 18 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.) За вписване в регистъра по ал. 1 лицата или упълномощени от тях лица подават заявление по образец, утвърден от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по лекарствата, в което задължително се вписват единният идентификационен код на лицето и липсата на задължения към Националната агенция за приходите. Към заявлението се прилагат:

1. списък на помощните средства, приспособленията, съоръженията и медицинските изделия за хората с увреждания, за които ще се осъществява дейността, с описание на моделите от съответния вид, на електронен носител;

2. списък на обектите, в които ще се осъществяват дейности по предоставяне на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия за хората с увреждания, с посочени адрес, телефон, факс/електронна поща и лице - отговорник за обекта;

3. декларация, че помещенията, в които ще се извършва дейност по предоставяне и ремонт на медицински изделия, отговарят на изискванията за съхранение на производителя, определени в инструкцията за употреба, както и на изискванията на наредбата по **чл. 89, ал. 8**;

4. списък на сервизните бази, в които ще се осигурява гаранционен и извънгаранционен сервиз, когато такъв се изисква, с посочени адрес, телефон, факс/електронна поща и лице - отговорник за базата.

(5) Към документите по ал. 4 лицата, които искат да се регистрират за осъществяване на дейност по предоставяне на слухови апарати, предоставят и списък на центровете по слухопротезиране с посочени адрес, телефон, факс/електронна поща и лице - отговорник за центъра, както и декларация за осигурен най-малко двегодишен гаранционен срок на изделията.

(6) Заявлението и документите по ал. 4 и 5 се подават лично, с писмо с известие за доставяне (обратна разписка) чрез лицензиран пощенски оператор или по електронен път съгласно изискванията на **Регламент (ЕС) № 910/2014** и на **Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги**.

(7) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.07.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 8 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 18 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.) Лицата по ал. 2, които не са регистрирани по **Търговския закон**, подават в Изпълнителната агенция по лекарствата и легализиран превод на документите, удостоверяващи търговската регистрация по националното им законодателство.

(8) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.07.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 8 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 18 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.) Изпълнителният директор на Изпълнителната агенция по лекарствата или оправомощено от него длъжностно лице може да проверява за достоверността на заявените данни и обстоятелства служебно, като компетентните държавни органи и администрации и заявителите са длъжни да оказват необходимото съдействие.

Чл. 89. (1) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.07.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 8 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 18 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.) Подадените заявления по **чл. 88, ал. 4** се разглеждат от комисия, определена със заповед на изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по лекарствата.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.07.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 8 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 18 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.) В 14-дневен срок от датата на постъпване на документите по **чл. 88, ал. 4** комисията

прави мотивирано предложение за вписване в регистъра или за отказ до изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по лекарствата.

(3) При констатиране на непълноти или несъответствия в документите по **чл. 88, ал. 4** на лицето се предоставя 10-дневен срок за отстраняването им. В този случай срокът по ал. 2 се удължава със срока за отстраняване на непълнотите или несъответствията, но не повече от 20 дни от датата на подаване на заявлението за вписване.

(4) По преценка на комисията по ал. 1 може да бъдат извършвани проверки за достоверността на представените документи и декларираните обстоятелства. В този случай срокът по ал. 2 се удължава със срока на проверката, но не повече от 20 дни от датата на подаване на заявлението за вписване.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.07.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 8 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 18 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.) Изпълнителният директор на Изпълнителната агенция по лекарствата или оправомощено от него длъжностно лице в тридневен срок от датата на приключване на работата на комисията издава заповед за вписване в регистъра по **чл. 88, ал. 1** или мотивирана заповед, с която се отказва вписване.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.07.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 8 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 18 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.) Изпълнителният директор на Изпълнителната агенция по лекарствата или оправомощено от него длъжностно лице в тридневен срок от издаването на заповедта извършва вписване в регистъра по **чл. 88, ал. 1** и издава удостоверение за регистрация.

(7) Заповедта по ал. 5 подлежи на обжалване по реда на **Административнопроцесуалния кодекс**. Обжалването не спира изпълнението на заповедта.

(8) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.07.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 8 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 18 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.) Условието и редът за осъществяването и контрола на дейностите по предоставяне, ползване и ремонт на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия за хора с увреждания се определят с наредба на министъра на здравеопазването съгласувано с Надзорния съвет на Националната здравноосигурителна каса и изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по лекарствата.

Чл. 90. В регистъра на лицата, осъществяващи дейности по предоставяне и ремонт на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия за хората с увреждания, се вписват следните обстоятелства:

1. единен идентификационен код, име, седалище и адрес на осъществяване на дейността;
2. вид и обхват на дейността;
3. вид и модел на помощните средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия за хората с увреждания;
4. номер и дата на удостоверението за регистрация;
5. други обстоятелства.

Чл. 91. (1) Регистрацията на лицата, осъществяващи дейности по предоставяне и ремонт на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия за хората с увреждания, се заличава:

1. по искане на лицето;
2. при прекратяване регистрацията на лицето като търговец;
3. при установени две или повече нарушения на разпоредбите на закона и на наредбата по **чл. 89, ал. 8** в рамките на една година.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.07.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ,

бр. 8 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 18 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.) Заличаването на регистрацията се извършва със заповед на изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по лекарствата или на оправомощено от него длъжностно лице.

(3) Заповедта по ал. 2 подлежи на обжалване по реда на **Административнопроцесуалния кодекс**. Обжалването не спира изпълнението на заповедта.

(4) В случаите по ал. 1, т. 3 подновяването на регистрацията на лицето, осъществяващо дейност по предоставяне и ремонт на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия за хората с увреждания, може да се извърши в срок, не по-кратък от 6 месеца от датата на заличаването. Подновяването на регистрацията се извършва по реда на **чл. 88 и 89**.

Глава пета.

КРИТЕРИИ ЗА НАЦИОНАЛНА ПРЕДСТАВИТЕЛНОСТ

Чл. 92. (1) Организациите на и за хората с увреждания, които искат да бъдат признати за национално представителни, трябва да отговарят на следните общи критерии за национална представителност:

1. да са вписани по реда на **Закона за юридическите лица с нестопанска цел** като юридически лица в обществена полза или по **Закона за кооперациите** за осъществяване на дейност в областта на социалното приобщаване на хората с увреждания най-малко 5 години преди подаване на искането за признаване на национална представителност;

2. да имат най-малко 5-годишен доказан опит в областта на социалното приобщаване на хората с увреждания;

3. да имат членове в не по-малко от 25 на сто от общините в страната.

(2) Освен на общите критерии по ал. 1 кандидатите за национално представителни организации трябва да отговарят и на следните специфични критерии:

1. организациите на хора с увреждания да имат не по-малко от 1800 членове, от които не по-малко от 70 на сто да са хора с трайни увреждания, и да бъдат регистрирани като юридически лица с нестопанска цел за извършване на общественополезна дейност; организациите на сляпо-глухите хора трябва да имат не по-малко от 400 членове, от които не по-малко от 55 на сто да са хора с трайни увреждания, а организациите на малките хора - не по-малко от 150 членове, от които не по-малко от 50 на сто да са хора с трайни увреждания, независимо от териториалното им покритие;

2. организациите на работодателите да имат не по-малко от 10 работодатели и не по-малко от 800 трудоустроени лица с увреждания и подкрепящ персонал съгласно **чл. 48, ал. 1**;

3. (изм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.07.2020 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 101 от 2019 г.) организациите за хора с увреждания, предоставящи специализирани социални услуги за хора с увреждания, да осигуряват услуги на не по-малко от 4 500 лица годишно и да имат назначени не по-малко от 50 служители, специализирани в предоставянето на подкрепа за хора с увреждания;

4. родителските и професионалните организации за хора с увреждания да имат не по-малко от 500 членове за организация и не по-малко от 1500 членове за асоциация на организации.

(3) Когато едно физическо или юридическо лице членува в две или повече национално представителни организации или в организации, кандидатстващи за признаване на национална представителност, с изключение на организациите по ал. 2, т. 1, изречение второ, т. 2 и 4 и Съюза на военноинвалидите и военнопострадалите, за установяване наличието на критериите за

представителност по ал. 2 това лице не се отчита при установяване на числения състав на нито една организация.

(4) Организациите на и за хората с увреждания, които не отговарят поотделно на критериите за национална представителност по ал. 1 и 2, могат да се сдружават и да участват в Националния съвет за хората с увреждания като асоциации с обща представителност.

(5) Условието и редът за признаване на национална представителност, както и контролът за спазването на критериите, се определят с правилник, приет от Министерския съвет.

Глава шеста. ФИНАНСИРАНЕ

Чл. 93. Финансирането на дейностите по закона се извършва със средства от:

1. държавния бюджет;
2. бюджетите на общините;
3. национални проекти и програми, Европейските структурни и инвестиционни фондове и проекти и програми, финансирани от други международни финансови институции и донори;
4. дарения от местни и чуждестранни физически и юридически лица;
5. други източници.

Чл. 94. Средствата на Агенцията за хората с увреждания по **чл. 44, ал. 3** се разходват за реализиране на дейностите, заложен в националната програма за заетост на хората с увреждания.

Чл. 95. (1) Държавата осигурява финансова подкрепа за дейности на организациите на и за хората с увреждания с призната национална представителност по **чл. 92** под формата на субсидия от държавния бюджет.

(2) Условието и редът за предоставяне на субсидията се определят с **правилника за прилагането** на закона.

(3) Изпълнението на дейностите по ал. 1 подлежат на контрол от Министерството на труда и социалната политика по ред, определен с **правилника за прилагането** на закона.

Чл. 96. Юридическите лица с нестопанска цел, осъществяващи дейности в обществена полза в областта на правата за хората с увреждания, може да кандидатстват за осигуряване от държавния бюджет на финансова подкрепа на проекти по реда на **Закона за юридическите лица с нестопанска цел**.

Глава седма. АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 97. (1) На работодател, който не е изпълнил задължението по **чл. 38, ал. 6**, се налага глоба от 1000 до 2000 лв. или имуществена санкция от 2000 до 5000 лв.

(2) При повторно нарушение глобата, съответно имуществената санкция, е от 4000 до 10 000 лв.

Чл. 98. (1) Работодател, съответно орган по назначаването, който не изпълни задължение по **чл. 44, ал. 3**, или длъжностно лице, което не изпълни задължение по закона, се наказва с глоба от 500 до 1000 лв. или с имуществена санкция от 1000 до 2000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание.

(2) При повторно нарушение глобата, съответно имуществената санкция, е от 2000 до 4000 лв.

Чл. 99. (1) (Предишен текст на чл. 99, доп - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.07.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 8 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. относно влизането в

сила - ДВ, бр. 18 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.) На лице, което осъществява дейност по предоставяне на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия за хората с увреждания в нарушение на разпоредбите на закона и на наредбата по **чл. 89, ал. 8**, когато не е сключило договор за заплащането им с Националната здравноосигурителна каса по **чл. 45, ал. 16 от Закона за здравното осигуряване**, се налага глоба, съответно имуществена санкция, в размер от 500 до 1000 лв. за всеки отделен случай.

(2) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.04.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 8 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г.) Когато лицето по ал. 1 е сключило договор за заплащане с Националната здравноосигурителна каса по **чл. 45, ал. 16 от Закона за здравното осигуряване**, глобата, съответно имуществената санкция се налага съгласно този договор.

Чл. 100. (1) За извършени нарушения по **чл. 53** при изработването на проектите, съгласуването, одобряването и издаването на строителните книжа, изпълнението на строежите в съответствие с издадените строителни книжа и неизпълнение на разпорежданията на компетентните органи при проектирането и строителството се прилагат административнонаказателните разпоредби и се издават актове за съставяне на нарушения по реда на **Закона за устройство на територията**.

(2) Актовете за установяване на административните нарушения по ал. 1 и наказателните постановления се съставят и издават по реда на **Закона за устройство на територията**.

Чл. 101. (1) Актовете, с които се установяват административните нарушения по закона, се издават от длъжностни лица от:

1. Агенцията за държавна финансова инспекция - за финансовите нарушения;
2. Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда" - за нарушения на задълженията, свързани с трудовата заетост;
3. регионалните управления на образованието - за нарушения в областта на образованието;
4. Изпълнителна агенция "Автомобилна администрация", съответно от изпълнителния директор на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" - за нарушения в областта на достъпния транспорт;
5. Агенцията за социално подпомагане - за нарушения в областта на целевите помощи по **чл. 72**;
6. (изм. - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.07.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 8 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 18 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.) Изпълнителната агенция по лекарствата - в случаите по **чл. 99**.

(2) Наказателните постановления се издават от:

1. директора на Агенцията за държавна финансова инспекция или оправомощено от него длъжностно лице;
2. изпълнителния директор на Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда" или оправомощено от него длъжностно лице;
3. началника на съответното регионално управление на образованието;
4. изпълнителния директор на Изпълнителна агенция "Автомобилна администрация" или оправомощено от него длъжностно лице;
5. изпълнителния директор на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" или оправомощено от него длъжностно лице;
6. изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане или оправомощено от него длъжностно лице;
7. (изм. - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.07.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 8 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 18 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.) изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по лекарствата или оправомощено от него длъжностно лице.

(3) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на **Закона за административните нарушения и наказания**.

(4) Влезлите в сила наказателни постановления подлежат на събиране по реда на **Данъчно-осигурителния процесуален кодекс**.

(5) Органите по ал. 1 предоставят ежегодно до 31 декември в Агенцията за хората с увреждания информация за направените проверки и за наложените санкции.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на закона:

1. "Хора с увреждания" са лица с физическа, психическа, интелектуална и сетивна недостатъчност, която при взаимодействие с обкръжаващата ги среда би могла да възпрепятства тяхното пълноценно и ефективно участие в обществения живот.

2. (доп. - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) "Хора с трайни увреждания" са лица с трайна физическа, психическа, интелектуална и сетивна недостатъчност, която при взаимодействие с обкръжаващата ги среда би могла да възпрепятства тяхното пълноценно и ефективно участие в обществения живот, и на които медицинската експертиза е установила вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност 50 и над 50 на сто.

3. "Комуникация" включва всякакви езици, зрително представяне на текст, Брайлова азбука, тактилна комуникация, уголемени шрифтове, достъпни мултимедии, както и всякакви писмени, звукови, дикторски, допълващи и алтернативни способи, опростен език, включително достъпни информационни и съобщителни технологии.

4. "Език" включва говоримите и знакови езици, както и всякакви други форми на неговорим език.

5. "Разумни улеснения" са всякакви необходими и подходящи модификации и приспособления, които не водят до непропорционално или неоправдано обременяване на околните, когато такива са необходими, за да се осигури на човека с увреждане признаването или упражняването на правата и основните му свободи наравно с всички останали хора по смисъла на Конвенцията за правата на хората с увреждания.

6. "Универсален дизайн" е дизайн на изделия, жизнена среда, програми и услуги, които да се ползват в максимална степен от всички хора, без да се налага тяхното адаптиране или специализиран дизайн. Понятието "универсален дизайн" не изключва наличието на спомагателни уреди и пособия за определени групи хора с увреждания, когато това се налага.

7. "Рехабилитация" е последователен и непрекъснат възстановителен процес, който подпомага човека с увреждане да достигне оптимално физическо, интелектуално, психическо и социално равнище на дейност, като му се осигуряват възможности за промяна на живота към по-висока степен на независимост.

8. "Профилактика" са действията, предприети за предотвратяване на физически, интелектуални, психически или сензорни увреждания или за предотвратяване на увреждания вследствие на продължителна дисфункция или увреждане, както и адаптиране на средата.

9. "Помощни средства, приспособления и съоръжения" са пособия, предназначени от производителя да компенсират загубена или увредена функция на човешки орган с цел увеличаване на възможностите за самообслужване, за извършване на трудова и друга дейност на хората с

увреждания.

10. "Трудово-лечебни бази" са звена, откривани в специализирани институции за социални услуги, за осъществяване на трудова терапия и рехабилитация на хора с увреждания.

11. "Организации на хора с увреждания" са организации, в които повече от половината членове са хора с увреждания и се ръководят от хора с увреждания.

12. "Организации за хора с увреждания" са организации, създадени да предоставят услуги на и за хора с увреждания и които поемат застъпническа роля от името на хора с увреждания.

13. "Обичайна работна среда" е работна среда във всяко предприятие от националната икономика.

14. "Специализирана работна среда" е работната среда в специализираните предприятия, приспособена за хората с увреждания.

15. "Кучета - водачи на слепи" или "Кучета - асистенти на хора с увреждания" са кучета, обучени в специализирани училища, което се доказва със сертификат за преминато обучение, отличителна служебна екипировка и знаци.

16. "Лица със затруднения в придвижването" са лица, които имат трайно оформен дефицит на стоежа, придвижването и издръжливостта.

17. "Линия на бедност" е монетарен показател за идентифициране на бедните в обществото, определен с постановление на Министерския съвет.

18. "Индивидуални потребности" е индивидуализирана нужда от подкрепа, която допълва възможностите на лицето и/или дава насока за конкретни дейности за подкрепа съобразно отчетените проблемни области.

19. "Доход" са всички брутни доходи на семейството, които са облагаеми по **Закона за данъците върху доходите на физическите лица**, както и получаваните пенсии, обезщетения, помощи и стипендии, с изключение на добавката за чужда помощ по **чл. 103 от Кодекса за социално осигуряване**, стипендиите на учащите се до завършване на средно образование, но не по-късно от навършване на 20-годишна възраст, както и помощите и средствата, получени по закона и по **Закона за закрила на детето** и **Закона за социално подпомагане**.

20. "Доходи за отпускане на целеви помощи" са всички приходи, произхождащи от:

- а) трудова дейност;
- б) дейности в областта на селското, горското и водното стопанство;
- в) продажба и/или замяна на движимо или недвижимо имущество;
- г) продажба на акции, дялове и други участия в търговски дружества и други форми на съвместна дейност;
- д) наем, рента и аренда;
- е) авторски и лицензионни възнаграждения;
- ж) дивиденди и доходи от дялово участие;
- з) премии и награди от спортни състезания;
- и) обезщетения и помощи;
- к) пенсии;
- л) стипендии;
- м) месечни добавки и целеви помощи за деца;

н) присъдени издръжки;

о) други.

21. Не се смятат за доходи при отпускане на целевите помощи:

а) финансовата подкрепа;

б) добавката към пенсиите за чужда помощ на инвалидите с намалена работоспособност над 90 на сто с определена чужда помощ;

в) еднократната помощ при раждане по **чл. 6 от Закона за семейните помощи за деца**;

г) хуманитарните помощи;

д) еднократните компенсации към пенсиите или извънредните пенсии;

е) добавките към пенсията на ветераните, доброволците и пострадалите, взели участие в Отечествената война, и на пострадалите при изпълнение на мисиите във военни контингенти на Организацията на обединените нации;

ж) допълнителната месечна компенсация към пенсиите на навършилите 75- или 80-годишна възраст;

з) помощите, определени с акт на Министерския съвет;

и) сумите, които настанените в специализирани институции за предоставяне на социални услуги получават като възнаграждение за участие в трудовотерапевтичен процес;

к) финансовите средства и помощи, отпуснати по реда на **Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето** (обн., ДВ, бр. 66 от 2003 г.; изм., бр. 24 от 2004 г., бр. 31 от 2005 г., бр. 93 от 2006 г., бр. 84 от 2007 г., бр. 57 от 2009 г., бр. 68 от 2012 г., бр. 89 от 2016 г. и бр. 34 и 79 от 2017 г.).

22. "Подкрепящ персонал" са работещите лица по трудово правоотношение в специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания и трудово-лечебните бази, които подпомагат хората с увреждания в трудовия им процес и извършват работа, непосилна по обем и тежест да бъде изпълнявана от тях.

23. (доп. - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) "Защитена заетост" е форма на заетост за хора с множество трайни увреждания, с психични разстройства и/или интелектуални затруднения в центрове за защитена заетост, съпроводена с пакет от подкрепящи услуги.

24. "Повторно" е нарушението, извършено в едногодишен срок от влизането в сила на наказателното постановление, с което е наложено наказание за същото по вид нарушение.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 2. **Законът за интеграция на хората с увреждания** (обн., ДВ, бр. 81 от 2004 г.; изм., бр. 28, 88, 94, 103 и 105 от 2005 г., бр. 18, 30, 33, 37, 63, 95, 97 и 108 от 2006 г., бр. 31, 46 и 108 от 2007 г., бр. 41 и 74 от 2009 г., бр. 24, 62 и 98 от 2010 г., бр. 15, 66 и 68 от 2013 г., бр. 27, 40 и 98 от 2014 г., бр. 14 и 79 от 2015 г., бр. 13 и 98 от 2016 г., бр. 85 и 91 от 2017 г. и бр. 60 от 2018 г.) се отменя.

§ 3. До 31 март 2019 г. включително Министерският съвет:

1. приема правилник за прилагането на този закон;

2. приема методиката по **чл. 22, ал. 3**;

3. привежда **устройствения правилник на Агенцията за хората с увреждания** и **устройствения правилник на Агенцията за социално подпомагане** в съответствие със закона.

§ 4. Националният съвет за хората с увреждания е правопреемник на архива на Националния съвет за интеграция на хората с увреждания.

§ 5. До 31 март 2019 г. включително изпълнителният директор на Агенцията за социално

подпомагане:

1. сформира специализирани отдели за изготвяне на индивидуална оценка на потребностите;
2. организира и провежда обученията на експертите от специализираните отдели по т. 1;
3. привежда Интегрираната информационна система в съответствие със закона.

§ 6. (1) До 31 март 2019 г. включително хората с увреждания имат право на целева помощ по **чл. 72, т. 1** въз основа на заявление-декларация по образец, утвърден от изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане, като индивидуална оценка на потребностите не се изготвя.

(2) До 31 март 2019 г. включително хората с трайни увреждания имат право на месечна финансова подкрепа по **чл. 70** и/или целеви помощи по **чл. 72, т. 2 - 5**, въз основа на заявление-декларация по образец, утвърден от изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане, като индивидуална оценка на потребностите не се изготвя.

(3) Заявлението-декларация се подава в дирекция "Социално подпомагане" по настоящия адрес на човека с увреждане, към което се прилагат медицински документи или експертно решение на ТЕЛК или НЕЛК.

(4) Към заявлението-декларация за отпускане на целева помощ по **чл. 72, т. 5 и 6** се прилагат съответните документи по **чл. 76 и 77**.

(5) Заповедта за отпускане на месечна финансова подкрепа по **чл. 70** и/или отпускане на целеви помощи по **чл. 72, т. 2 - 5** се издава в срок до края на месеца, следващ месеца на подаване на документите по ал. 1 - 4.

(6) Заповедта за отпускане на целева помощ по **чл. 72, т. 1** се издава в срок до 10 дни от подаване на документите по ал. 1 - 4. Целевата помощ се предоставя по досегашния ред.

(7) Заповедите по ал. 5 и 6 се съобщават писмено на лицето, подало заявлението-декларация, в 7-дневен срок от издаването им.

(8) Отказът за отпускане на финансова подкрепа се мотивира.

(9) Заповедите по ал. 5 и 6 може да се обжалват по реда на [Административнопроцесуалния кодекс](#).

(10) Вземанията на лицата за финансова подкрепа се погасяват в срок три месеца от края на месеца, за който се отнасят.

(11) Заповедта за отпускане на месечна финансова подкрепа по **чл. 70** се издава за срока, посочен в експертното решение за определяне процента на трайно намалената работоспособност или вида и степента на увреждане. Срокът на действие на заповедта, издадена въз основа на пожизнено експертно решение, както и в случаите по **чл. 26, ал. 3**, е 5 години от датата на издаването ѝ.

§ 7. (1) От 1 януари 2019 г. социалните пенсии за инвалидност, изплащани съгласно **§ 22т от преходните и заключителните разпоредби на Кодекса за социално осигуряване**, се прекратяват служебно от Националния осигурителен институт на основание **чл. 96, ал. 1, т. 4 от Кодекса за социално осигуряване** и на лицата, които са получавали тези пенсии, от 1 януари 2019 г. Агенцията за социално подпомагане изплаща сума в размера на месечната финансова подкрепа по **чл. 70**, като индивидуална оценка на потребностите по **чл. 20** не се изготвя.

(2) Влезлите в сила до 31 декември 2018 г. включително индивидуални административни

актове за отпускане на месечни добавки за социална интеграция за транспортни услуги, за информационни и телекомуникационни услуги, за обучение, за диетично хранене и лекарствени продукти и за достъпна информация се преобразуват служебно от Агенцията за социално подпомагане в месечна финансова подкрепа и на лицата от 1 януари 2019 г. агенцията изплаща сума в размера на месечната финансова подкрепа по **чл. 70**, като индивидуална оценка на потребностите по **чл. 20** не се изготвя.

(3) В случай че определената месечна финансова подкрепа по ал. 1 и 2 е в по-малък размер от изплащаната до влизането в сила на закона, се отпуска по-благоприятната за лицето.

(4) За целите на ал. 1 приетите със **Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2019 г.** трансфери по **чл. 4, ал. 1** и разходите по **чл. 4, ал. 2, т. 1.1.2** от същия закон се намаляват в размер до 133 000 хил. лв.

(5) Министерският съвет одобрява допълнителни разходи по бюджета на Министерството на труда и социалната политика за 2019 г. до размера по ал. 4 за целите на изпълнението по ал. 1.

(6) (В сила от 18.12.2018 г.) В едномесечен срок от обнародването на закона Националният осигурителен институт предоставя на Агенцията за социално подпомагане информация за лицата, чиито социални пенсии за инвалидност се прекратяват по ал. 1 по ред, определен със споразумение между двете институции.

§ 8. До 31 декември 2019 г. включително максималните размери на целевите помощи за изработване, покупка и ремонт на помощни средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия се определят и актуализират със заповед на министъра на труда и социалната политика съгласувано с министъра на финансите и министъра на здравеопазването.

§ 9. До 30 септември 2019 г. Министерството на здравеопазването и Националната здравноосигурителна каса съвместно изработват и утвърждават механизма и стандартите по **чл. 73, ал. 3**.

§ 10. Неприклучилите до влизането в сила на закона производства по отменения **Закон за интеграция на хората с увреждания** се довършват по досегашния ред.

§ 11. Организациите, признати за национално представителни до влизането в сила на закона, запазват представителността си до изтичането на срока, за който са признати.

§ 12. (В сила от 01.07.2022 г.) (1) Агенцията за хората с увреждания се преобразува в държавна агенция.

(2) Държавната агенция за хората с увреждания е юридическо лице на бюджетна издръжка към Министерския съвет със седалище в София.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2023 г.) Държавната агенция по ал. 2 координира осъществяването на политиката за правата на хората с увреждания.

(4) Държавната агенция за хората с увреждания е правопреемник на активите, пасивите, архива, правата и задълженията на Агенцията за хората с увреждания.

(5) Трудовите и служебните правоотношения на служителите в Агенцията за хората с увреждания се уреждат при условията на **чл. 123 от Кодекса на труда** и **чл. 87а от Закона за държавния служител**.

(6) Движимото и недвижимото имущество на Агенцията за хората с увреждания, използвано за осъществяване на дейността ѝ, се предоставя на Държавната агенция за хората с увреждания със заповед на министъра на труда и социалната политика.

§ 13. (Отм. - ДВ, бр. 8 от 2023 г.)

§ 14. В тримесечен срок от влизането в сила на закона се определят членовете на Съвета за

наблюдение.

§ 15. В 6-месечен срок от влизането в сила на закона Съветът за наблюдение приема правилник за своята дейност.

§ 16. (В сила от 01.01.2020 г.) В **Кодекса за социално осигуряване** (обн., ДВ, бр. 110 от 1999 г.; Решение № 5 на Конституционния съд от 2000 г. - бр. 55 от 2000 г.; изм., бр. 64 от 2000 г., бр. 1, 35 и 41 от 2001 г., бр. 1, 10, 45, 74, 112, 119 и 120 от 2002 г., бр. 8, 42, 67, 95, 112 и 114 от 2003 г., бр. 12, 21, 38, 52, 53, 69, 70, 112 и 115 от 2004 г., бр. 38, 39, 76, 102, 103, 104 и 105 от 2005 г., бр. 17, 30, 34, 56, 57, 59 и 68 от 2006 г.; попр., бр. 76 от 2006 г.; изм., бр. 80, 82, 95, 102 и 105 от 2006 г., бр. 41, 52, 53, 64, 77, 97, 100, 109 и 113 от 2007 г., бр. 33, 43, 67, 69, 89, 102 и 109 от 2008 г., бр. 23, 25, 35, 41, 42, 93, 95, 99 и 103 от 2009 г., бр. 16, 19, 43, 49, 58, 59, 88, 97, 98 и 100 от 2010 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2011 г. - бр. 45 от 2011 г.; изм., бр. 60, 77 и 100 от 2011 г., бр. 7, 21, 38, 40, 44, 58, 81, 89, 94 и 99 от 2012 г., бр. 15, 20, 70, 98, 104, 106, 109 и 111 от 2013 г., бр. 1, 18, 27, 35, 53 и 107 от 2014 г., бр. 12, 14, 22, 54, 61, 79, 95, 98 и 102 от 2015 г., бр. 62, 95, 98 и 105 от 2016 г., бр. 62, 92, 99 и 103 от 2017 г., бр. 7 и 15 от 2018 г.; попр., бр. 16 от 2018 г.; изм., бр. 17, 30, 46, 53, 64, 77, 88 и 98 от 2018 г.) в **чл. 9 ал. 6** се изменя така:

"(6) За осигурителен стаж при пенсиониране се зачита времето, през което са полагани грижи за лице с определена чужда помощ. Стажът се зачита на едно от следните лица: съпруг (съпруга), родител (осиновител) или един от родителите на майката или бащата на лицето с увреждане. Осигурителен стаж се зачита, при условие че за това време лицето, полагало грижите, не е било осигурено и не е получавало лична пенсия. При пенсиониране, за периода, който се зачита за осигурителен стаж, се внасят осигурителни вноски в размера за Фонд "Пенсии" върху минималната работна заплата към датата на отпускането на пенсия, които са за сметка на държавния бюджет."

§ 17. В **Закона за социално подпомагане** (обн., ДВ, бр. 56 от 1998 г.; изм., бр. 45 и 120 от 2002 г., бр. 18, 30 и 105 от 2006 г., бр. 52 и 59 от 2007 г., бр. 58 от 2008 г., бр. 14, 41 и 74 от 2009 г., бр. 15 от 2010 г., бр. 9 и 51 от 2011 г., бр. 32 от 2012 г., бр. 15 и 66 от 2013 г., бр. 98 от 2014 г., бр. 8 от 2016 г., бр. 85 от 2017 г. и бр. 7, 17, 77 и 91 от 2018 г.) в **чл. 6, ал. 1** се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова т. 11:

"11. усъвършенства критериите и индикаторите за извършване на индивидуална оценка на потребностите на хората с увреждания;"

2. Създават се т. 12 - 15:

"12. организира дейността по извършване на индивидуална оценка на потребностите на хората с увреждания;

13. предоставя анализ и обобщени данни от всички оценки и резултатите от тях на министъра на труда и социалната политика за определен период, в определен регион или за страната;

14. публикува на официалната си интернет страница информация за насоките и достъпа за реализиране на правата за хората с увреждания;

15. участва и задължително дава становища при изготвянето на проекти на нормативни актове, свързани с правата на хората с увреждания;"

3. Досегашната т. 11 става т. 16.

§ 18. (В сила от 01.01.2020 г.) В **Закона за здравното осигуряване** (обн., ДВ, бр. 70 от 1998 г.; изм., бр. 93 и 153 от 1998 г., бр. 62, 65, 67, 69, 110 и 113 от 1999 г., бр. 1 и 64 от 2000 г., бр. 41 от 2001 г., бр. 1, 54, 74, 107, 112, 119 и 120 от 2002 г., бр. 8, 50, 107 и 114 от 2003 г., бр. 28, 38, 49, 70, 85 и 111 от 2004 г., бр. 39, 45, 76, 99, 102, 103 и 105 от 2005 г., бр. 17, 18, 30, 33, 34, 59, 80, 95 и 105 от 2006 г., бр. 11 от 2007 г.; Решение № 3 на Конституционния съд от 2007 г. - бр. 26 от 2007 г.; изм., бр. 31, 46, 53, 59, 97, 100 и 113 от 2007 г., бр. 37, 71 и 110 от 2008 г., бр. 35, 41, 42, 93, 99 и 101 от 2009 г., бр. 19, 26, 43, 49, 58, 59, 62, 96, 97, 98 и 100 от 2010 г., бр. 9, 60, 99 и 100 от 2011 г., бр. 38, 60, 94, 101 и 102 от 2012 г., бр. 4, 15, 20, 23 и 106 от 2013 г., бр. 1, 18, 35, 53, 54 и 107 от 2014 г., бр. 12, 48, 54,

61, 72, 79, 98 и 102 от 2015 г.; Решение № 3 на Конституционния съд от 2016 г. - бр. 20 от 2016 г.; изм., бр. 98 от 2016 г., бр. 85, 101 и 103 от 2017 г. и бр. 7, 17, 30, 40, 77 и 92 от 2018 г.) в **чл. 40, ал. 3, т. 9** думите "със загубена работоспособност над 90 на сто, които постоянно се нуждаят от чужда помощ" се заменят със "с 50 и над 50 на сто вид и степен на увреждане или с трайно намалена работоспособност с определена чужда помощ".

§ 19. В **Закона за данъците върху доходите на физическите лица** (обн., ДВ, бр. 95 от 2006 г.; изм., бр. 52, 64 и 113 от 2007 г., бр. 28, 43 и 106 от 2008 г., бр. 25, 32, 35, 41, 82, 95 и 99 от 2009 г., бр. 16, 49, 94 и 100 от 2010 г., бр. 19, 31, 35, 51 и 99 от 2011 г., бр. 40, 81 и 94 от 2012 г., бр. 23, 66, 100 и 109 от 2013 г., бр. 1, 53, 98, 105 и 107 от 2014 г., бр. 12, 22, 61, 79 и 95 от 2015 г., бр. 32, 74, 75, 97 и 98 от 2016 г., бр. 58, 63 и 97 от 2017 г. и бр. 15 и 98 от 2018 г.) се правят следните изменения:

1. В **чл. 13, ал. 1, т. 15** думите "Закона за интеграция на хората с увреждания" се заменят със "Закона за хората с увреждания".

2. В **чл. 22, ал. 1, т. 1, буква "з"** думите "чл. 29 от Закона за интеграция на хората с увреждания" се заменят с "чл. 83 от Закона за хората с увреждания".

§ 20. В **Закона за движението по пътищата** (обн., ДВ, бр. 20 от 1999 г.; изм., бр. 1 от 2000 г., бр. 43 и 76 от 2002 г., бр. 16 и 22 от 2003 г., бр. 6, 70, 85 и 115 от 2004 г., бр. 79, 92, 99, 102, 103 и 105 от 2005 г., бр. 30, 34, 61, 64, 80, 82, 85 и 102 от 2006 г., бр. 22, 51, 53, 97 и 109 от 2007 г., бр. 36, 43, 69, 88 и 102 от 2008 г., бр. 74, 75, 82 и 93 от 2009 г., бр. 54, 98 и 100 от 2010 г., бр. 10, 19, 39 и 48 от 2011 г.; Решение № 1 на Конституционния съд от 2012 г. - бр. 20 от 2012 г.; изм., бр. 47, 53, 54, 60 и 75 от 2012 г., бр. 15 и 68 от 2013 г., бр. 53 и 107 от 2014 г., бр. 14, 19, 37, 79, 92, 95, 101 и 102 от 2015 г., бр. 13, 50, 81, 86, 98 и 101 от 2016 г., бр. 9, 11, 54, 58, 77 и 97 от 2017 г. и бр. 2, 7, 17, 55, 59, 62, 77 и 86 от 2018 г.) в **§ 6 т. 64** от допълнителните разпоредби се изменя така:

"64. "Човек с трайно увреждане" е лице по смисъла на § 1, т. 2 от допълнителната разпоредба на Закона за хората с увреждания."

§ 21. В **Закона за инспектиране на труда** (обн., ДВ, бр. 102 от 2008 г.; изм., бр. 35 и 82 от 2009 г., бр. 16 и 88 от 2010 г., бр. 66 от 2013 г., бр. 98 от 2014 г., бр. 14 и 95 от 2015 г. и бр. 58 и 97 от 2017 г.) в **чл. 6, т. 1, буква "в"** думите "Закона за интеграция на хората с увреждания" се заменят със "Закона за хората с увреждания".

§ 22. В **Закона за корпоративното подоходно облагане** (обн., ДВ, бр. 105 от 2006 г.; изм., бр. 52, 108 и 110 от 2007 г., бр. 69 и 106 от 2008 г., бр. 32, 35 и 95 от 2009 г., бр. 94 от 2010 г., бр. 19, 31, 35, 51, 77 и 99 от 2011 г., бр. 40 и 94 от 2012 г., бр. 15, 16, 23, 68, 91, 100 и 109 от 2013 г., бр. 1, 105 и 107 от 2014 г., бр. 12, 22, 35, 79 и 95 от 2015 г., бр. 32, 74, 75 и 97 от 2016 г., бр. 58, 85, 92, 97 и 103 от 2017 г. и бр. 15, 91 и 98 от 2018 г.) се правят следните изменения:

1. В **чл. 31, ал. 1, т. 7** думите "чл. 29 от Закона за интеграция на хората с увреждания" се заменят с "чл. 83 от Закона за хората с увреждания".

2. В **чл. 178, ал. 1** в текста преди т. 1 думите "Закона за интеграция на хората с увреждания" се заменят със "Закона за хората с увреждания".

§ 23. В **Закона за медицинските изделия** (обн., ДВ, бр. 46 от 2007 г.; изм., бр. 110 от 2008 г., бр. 41 и 82 от 2009 г., бр. 98 от 2010 г., бр. 39 и 60 от 2011 г., бр. 54 и 84 от 2012 г., бр. 14 и 38 от 2015 г., бр. 14 и 43 от 2016 г. и бр. 84 от 2018 г.) в **чл. 83, ал. 1, т. 6** думите "Закона за интеграция на хората с увреждания" се заменят със "Закона за хората с увреждания".

§ 24. В **Закона за обществените поръчки** (обн., ДВ, бр. 13 от 2016 г.; изм., бр. 34 от 2016 г., бр. 63, 85, 96 и 102 от 2017 г. и бр. 7, 15, 17, 24, 30, 49, 77, 80 и 86 от 2018 г.) се правят следните изменения:

1. В **чл. 12, ал. 9** думите "чл. 29 от Закона за интеграция на хората с увреждания" се заменят с "чл. 83 от Закона за хората с увреждания".

2. В **§ 2, т. 46** от допълнителните разпоредби думите "чл. 28, ал. 1 от Закона за интеграция на хората с увреждания" се заменят с "чл. 48, ал. 1 от Закона за хората с увреждания".

§ 25. В **Закона за семейни помощи за деца** (обн., ДВ, бр. 32 от 2002 г.; изм., бр. 120 от 2002 г., бр. 112 от 2003 г., бр. 69 от 2004 г., бр. 105 от 2005 г., бр. 21, 30, 33, 68 и 95 от 2006 г., бр. 113 от 2007 г., бр. 71 и 110 от 2008 г., бр. 23 от 2009 г., бр. 15 и 24 от 2010 г., бр. 99 от 2011 г., бр. 54 и 103 от 2012 г., бр. 15 и 109 от 2013 г., бр. 57, 79 и 96 от 2015 г., бр. 98 от 2016 г., бр. 99 от 2017 г. и бр. 30, 77 и 88 от 2018 г.) в **§ 1, т. 2** от допълнителните разпоредби думите "Закона за интеграция на хората с увреждания" се заменят със "Закона за хората с увреждания".

§ 25а. (Нов - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2019 г.) Получаваните до влизането в сила на закона помощи и средства по отменения **Закон за интеграция на хората с увреждания** не се смятат за доход при определяне на средномесечния доход на член от семейството по **чл. 4** и **чл. 4а от Закона за семейни помощи за деца**.

§ 26. Подзаконовите нормативни актове по прилагането на отменения **Закон за интеграция на хората с увреждания** се прилагат, доколкото не противоречат на закона.

§ 27. Изпълнението на закона се възлага на министъра на труда и социалната политика.

§ 28. Законът влиза в сила от 1 януари 2019 г., с изключение на:

1. **член 73, ал. 3** и **§ 16 и 18**, които влизат в сила от 1 януари 2020 г.;
2. **параграф 7, ал. 6**, която влиза в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник";
3. (изм. - ДВ, бр. 105 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г., изм. - ДВ, бр. 8 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г.) **параграфи 12 и 13**, които влизат в сила от 1 юли 2022 г.

Законът е приет от 44-то Народно събрание на 5 декември 2018 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

(ОБН. - ДВ, БР. 24 ОТ 2019 Г., В СИЛА ОТ 01.07.2020 Г., ИЗМ. ОТНОСНО ВЛИЗАНЕТО В СИЛА - ДВ, БР. 101 ОТ 2019 Г.)

§ 41. (1) Разпоредбите на **Закона за здравето, Закона за здравното осигуряване, Закона за насърчаване на заетостта, Закона за правната помощ, Закона за местните данъци и такси, Закона за ветеринарномедицинската дейност, Закона за българските лични документи, Закона за гражданската регистрация и Закона за опазване на околната среда**, приложими за социалните и интегрираните здравно-социални услуги за резидентна грижа, за техните ръководители и за лицата, които ги ползват, се прилагат съответно за домовете за деца, лишени от родителска грижа, за техните директори и за лицата, настанени в тях, до закриването на тези домове.

(2) Разпоредбите на **Закона за здравето, Закона за здравното осигуряване, Закона за правната помощ, Закона за насърчаване на заетостта, Закона за ветеринарномедицинската дейност, Закона за опазване на околната среда, Закона за военноинвалидите и военнопострадалите**, Закона за хората с увреждания и **Закона за местните данъци и такси**, приложими за социалните и интегрираните здравно-социални услуги за резидентна грижа и за лицата, които ги ползват, се прилагат съответно за домовете за пълнолетни лица с умствена изостаналост, домовете за пълнолетни лица с психични разстройства, домовете за пълнолетни лица с физически увреждания, домовете за пълнолетни лица със сетивни нарушения и домовете за пълнолетни лица с деменция и за лицата, настанени в тях, до закриването на тези домове.

(3) До закриването на домовете за медико-социални грижи за деца **чл. 124, ал. 2 от Закона за здравето** се прилага за децата, настанени в тези домове.

(4) До закриването на домовете за деца, лишени от родителска грижа, и на домовете за

медико-социални грижи за деца **чл. 8д, ал. 6 от Закона за семейни помощи за деца, чл. 22в, ал. 2, т. 3 и чл. 22г, ал. 2, т. 3 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица** се прилагат при настаняване на деца в тези домове.

(5) Разпоредбите на **Закона за данъците върху доходите на физическите лица** и **Закона за корпоративното подоходно облагане**, приложими при дарения в полза на социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа, се прилагат съответно при дарения за домовете за деца, лишени от родителска грижа, домовете за пълнолетни лица с умствена изостаналост, домовете за пълнолетни лица с психични разстройства, домовете за пълнолетни лица с физически увреждания, домовете за пълнолетни лица със сетивни нарушения и домовете за пълнолетни лица с деменция до тяхното закриване.

§ 42. До закриването на домовете за деца, лишени от родителска грижа, и на домовете за медико-социални грижи за деца:

1. **член 84, ал. 2 и чл. 93, ал. 2 от Семейния кодекс** се прилагат и когато децата са настанени в домове за деца, лишени от родителска грижа, и в домове за медико-социални грижи за деца;

2. ръководителите на домовете за деца, лишени от родителска грижа, и на домовете за медико-социални грижи за деца може да участват като членове на Съвета по осиновяване по **чл. 94 от Семейния кодекс**, ако детето е настанено в такъв дом;

3. дирекция "Социално подпомагане" има задължението по **чл. 153, ал. 3 от Семейния кодекс** и когато детето е настанено в дом за деца, лишени от родителска грижа, или в дом за медико-социални грижи за деца;

4. **член 173, ал. 1 от Семейния кодекс** се прилага и по отношение на ръководителите на домовете за деца, лишени от родителска грижа, и на домовете за медико-социални грижи за деца;

5. искане по **чл. 21, ал. 2, т. 4** от Закона за хората с увреждания може да правят и ръководителите на домове за деца, лишени от родителска грижа, и на домове за медико-социални грижи за деца.

.....
§ 45. (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2019 г.) **Законът** влиза в сила от 1 юли 2020 г., с изключение на:

1. **параграф 6, т. 5, буква "а", § 7, т. 2, букви "а" и "б", т. 3, т. 6, буква "а", т. 9 и 10, § 18, т. 2** в частта относно "домове за медико-социални грижи за деца съгласно Закона за лечебните заведения" и **§ 20, т. 2** в частта относно заличаването на думите "и домовете за медико-социални грижи за деца", и **т. 5, буква "в"**, които влизат в сила от 1 януари 2021 г.;

2. **параграф 3, т. 4, букви "е", "ж" и "з" и § 28, т. 1, буква "а", т. 2 и 5**, които влизат в сила от 1 януари 2019 г.

3. **член 22, ал. 4, чл. 40, чл. 109, ал. 1, чл. 124, чл. 161, ал. 2, § 3, т. 6, § 30, 36, 37 и 43**, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА МЕРКИТЕ И ДЕЙСТВИЯТА ПО ВРЕМЕ НА ИЗВЪНРЕДНОТО
ПОЛОЖЕНИЕ, ОБЯВЕНО С РЕШЕНИЕ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ ОТ 13 МАРТ 2020 Г.
И ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА ПОСЛЕДИЦИТЕ**

(ОБН. - ДВ, БР. 28 ОТ 2020 Г., В СИЛА ОТ 13.03.2020 Г., ИЗМ. И ДОП. - ДВ, БР. 44 ОТ 2020 Г., В СИЛА ОТ 14.05.2020 Г.)

§ 52. (Изм. - ДВ, бр. 44 от 2020 г., в сила от 14.05.2020 г.) **Законът** влиза в сила от 13 март 2020 г., с изключение на **чл. 5, § 3, § 12, § 25 - 31, § 41, § 49 и § 51**, които влизат в сила от деня на

обнародването на закона в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЗДРАВЕТО

(ОБН. - ДВ, БР. 44 ОТ 2020 Г., В СИЛА ОТ 14.05.2020 Г.)

§ 44. **Законът** влиза в сила от 14 май 2020 г., с изключение на **§ 33, 34 и 35**, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЛЕКАРСТВЕНИТЕ
ПРОДУКТИ В ХУМАННАТА МЕДИЦИНА

(ОБН. - ДВ, БР. 67 ОТ 2020 Г.)

§ 78. (1) Подзаконовите нормативни актове по прилагането на **този закон, Закона за здравното осигуряване, Закона за медицинските изделия** и на **Закона за хората с увреждания** се приемат, съответно издават и привеждат в съответствие, в срок до три месеца от влизането в сила на **този закон**.

(2) До приемането, съответно издаването, и привеждането в съответствие на подзаконовите нормативни актове по ал. 1 се прилагат действащите подзаконови нормативни актове, доколкото не противоречат на съответния закон.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ХОРАТА С
УВРЕЖДЕНИЯ

(ОБН. - ДВ, БР. 105 ОТ 2020 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2021 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 8 ОТ 2022 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2022 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 18 ОТ 2022 Г., В СИЛА ОТ 01.04.2022 Г.)

§ 20. (1) Подзаконовите нормативни актове по прилагането на **този закон** се привеждат в съответствие с него в тримесечен срок от влизането му в сила.

(2) До привеждането на подзаконовите нормативни актове по ал. 1 се прилагат действащите подзаконови нормативни актове.

§ 21. (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. - ДВ, бр. 18 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.) До 30 юни 2022 г. министърът на здравеопазването издава наредбата по **чл. 89, ал. 8**.

§ 22. (1) (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. - ДВ, бр. 18 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.) До 30 юни 2022 г. Министерският съвет привежда в съответствие с **този закон** **Устройствения правилник на Изпълнителната агенция по лекарствата** и **Устройствения правилник на Агенцията за хората с увреждания**.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. - ДВ, бр. 18 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.) До 30 юни 2022 г. Агенцията за хората с увреждания предава на Изпълнителната агенция по лекарствата регистъра по **чл. 88, ал. 1** и обучава персонала на Изпълнителната агенция по лекарствата за неговото водене и поддържане.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. - ДВ, бр. 18 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.) До 30 юни 2022 г. дейностите по воденето, поддържането и съхраняването на регистъра по **чл. 88, ал. 1** се осъществяват от Агенцията за хората с увреждания. От 1 януари 2022 г.

неприключилите производства се довършват от Изпълнителната агенция по лекарствата.

§ 23. (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. - ДВ, бр. 18 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.) До 30 юни 2022 г. Агенцията за социално подпомагане предава на Националната здравноосигурителна каса информацията, свързана с предоставените целеви помощи по **чл. 72, т. 1**.

§ 24. (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. - ДВ, бр. 18 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.) Започналите и неприключили до 30 юни 2022 г. производства за предоставяне на целеви помощи по **чл. 72, т. 1**, включително плащанията, се довършват при досегашните условия и ред.

.....
§ 26. (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. - ДВ, бр. 18 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.) **Законът** влиза в сила от 1 януари 2021 г., с изключение на **§ 1, 2, 7, 9, 10, 13 - 17 и 25**, които влизат в сила от 1 юли 2022 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА РАЗПОРЕДБИ НА ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНИЯ
БЮДЖЕТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА 2021 Г., ЗАКОНА ЗА БЮДЖЕТА НА
ДЪРЖАВНОТО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ ЗА 2021 Г. И ЗАКОНА ЗА БЮДЖЕТА НА
НАЦИОНАЛНАТА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНА КАСА ЗА 2021 Г.

(ОБН. - ДВ, БР. 8 ОТ 2022 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2022 Г.)

§ 14. **Законът** влиза в сила от 1 януари 2022 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА 2022 Г.

(ОБН. - ДВ, БР. 18 ОТ 2022 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2022 Г.)

§ 22. **Законът** влиза в сила от 1 януари 2022 г. с изключение на:

1. **параграфи 6 и 20**, които влизат в сила от 1 април 2022 г.;
2. **параграф 10**, който влиза в сила от учебната 2022 - 2023 година;
3. **параграфи 11, 12, 14, 15, 17, 18 и 19**, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА УСТРОЙСТВОТО НА
ЧЕРНОМОРСКОТО КРАЙБРЕЖИЕ

(ОБН. - ДВ, БР. 39 ОТ 2024 Г.)

§ 10. Министърът на регионалното развитие и благоустройството привежда наредбата по **чл. 53, ал. 3** от Закона за хората с увреждания в съответствие с разпоредбите на **този закон** в 8-месечен срок от влизането му в сила.